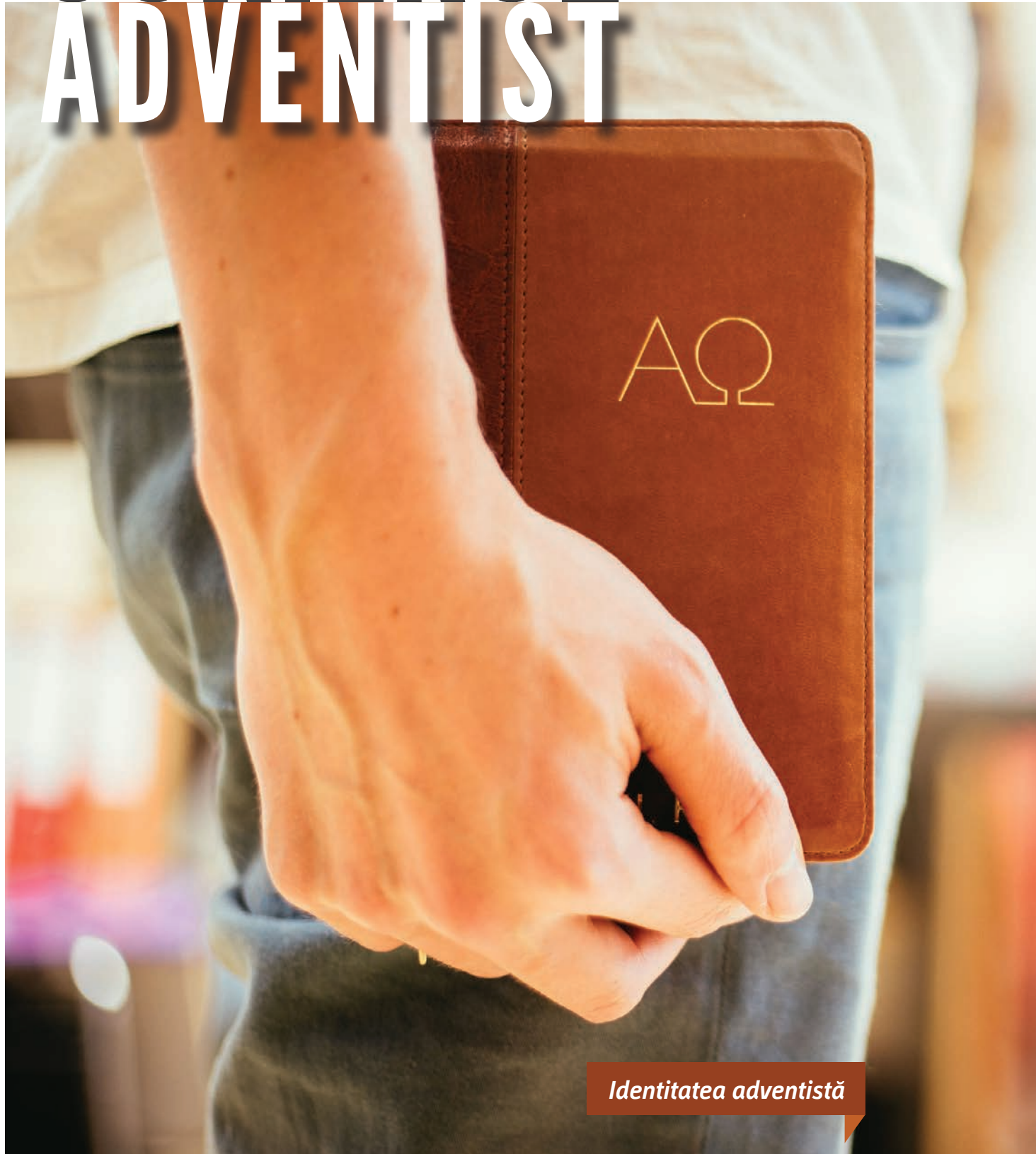

CURIERUL ADVENTIST

IUNIE 2024: IDENTITATE ÎN HRISTOS, NU ÎN CRIZĂ + „LOVITURA”
LUI JWST + INTERPRETĂRI ECHILIBRATE ALE SIMBOLURILOR
BIBLICE + LA GRANIȚA PĂCATULUI SAU LA FRONTIERA VEȘ-
NICIEI? + PERICOLUL LAȘITĂȚII + SEMNUL PROROCULUI IONA
+ MÂNA NEAGRĂ + CREATORII UNUI DUMNEZEU „MAI BUN”

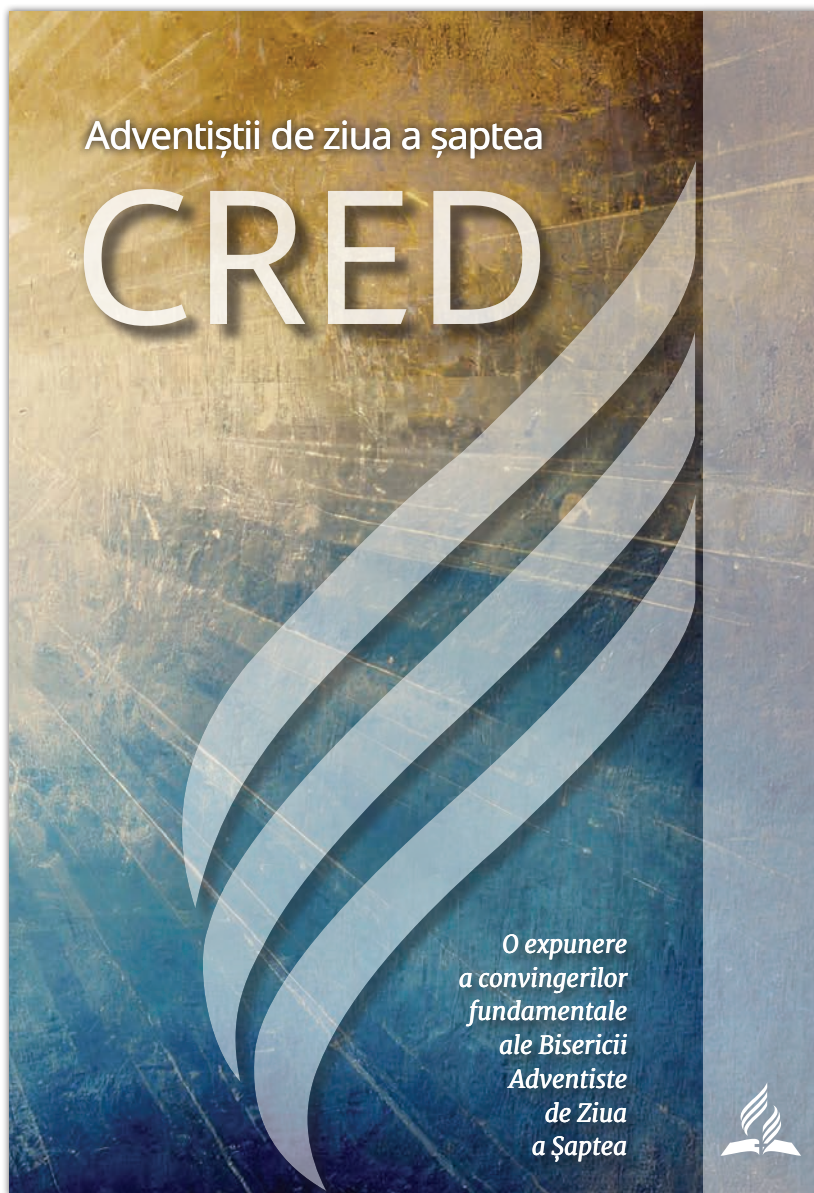
REVISTĂ LUNARĂ DE INFORMAȚII ȘI INSPIRAȚIE PENTRU AȘTEPTĂTORII REVENIRII DOMNULUI HRISTOS

Identitatea adventistă

„Iată, Eu vin curând...”

Misiunea noastră este să-L înălțăm pe Domnul Isus Hristos prin prezentarea de experiențe ale dragostei Lui nemărginite, de articole și știri, ajutându-L astfel pe cititor să-L cunoască mai bine pe Mântuitorul și să aibă o speranță vie în apropiata Lui revenire.

Editura Viață și Sănătate publică **Adventiștii de ziua a șaptea cred**, o expunere a convingerilor fundamentale ale Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea.

Domnul Isus Hristos, punctul central al Scripturii și al istoriei, este și punctul central al doctrinei și experienței adventiste. Prin intermediul acestei cărți, convingerile fundamentale adventiste îți stau la dispoziție – să le explorezi, să le evaluezi, să le aprofundezi, să le asimilezi.

Ți se prezintă în detaliu modul în care fiecare convingere se întemeiază pe Biblie și Ți are în vedere pe Isus. Fiecare convingere – sau doctrină – evidențiază unul dintre aspectele caracterului iubitor al Domnului Isus, Ți descrie pe El și ce înseamnă o relație cu El.

Membrii Bisericii Adventiste pot folosi această carte pentru a săpa mai adânc la rădăcinile credinței lor – să redescopere detaliile adevărului care i-a încântat la început când au găsit bucuria mântuirii.

Cititorii de orice fel vor descoperi idei profunde despre ce înseamnă o relație cu Dumnezeu care să Ți împlinească sufletește și de pe urma căreia să aibă numai de câștigat.

Dacă te închini într-o altă biserică, vei dobândi perspective noi pe măsură ce vei parcurge acest volum. Astăzi, creștinii constituie o minoritate în raport cu populația globului. Avem nevoie să redescoperim valorile biblice fundamentale ale creștinismului și să ne reîntoarcem la ele pentru a nu ne pierde identitatea. Cartea pe care o Ții în mână constituie contribuția adventistă la creșterea „în harul și în cunoașterea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos” (2 Petru 3:18, EDCR).

Adventiștii de ziua a șaptea cred este o autentică resursă de doctrină adventistă, în producerea acestei cărți fiind implicate peste 230 de persoane. Contribuția lor este rodul numeroșilor ani de studiu, de rugăciune și de umblare personală cu Isus.

Anul CX, IUNIE 2024. Publicația oficială a Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea din România.
Apare lunar, sub coordonarea Comitetului Uniunii.

Director Balla Lorand; Redactor-șef Teodor Huțanu; Coordonator ediție limba maghiară Ernest Szász; Consultanți: Aurel Neațu, Georget Pîrlitu, Emil Jigău, Mihai Maur, Tiberiu Nica, Robert Mandache, George Sbirnea, Ștefan Tomoiagă, Gabriel Ban; Colaboratori speciali: Eugen Chirilianu, Dragoș Mușat, Gelu Poenariu, Daniel Brînzan, Marius Andrei; Redactor web Marian Mihai; Lectura manuscrisului Adrian Neagu; Redactor-corector Livia Mihai; Tehnoredactor Irina Toncu; Adresa de corespondență: Curierul Adventist, str. Erou lăncu Nicolae nr. 38-38A, Voluntari, jud. Ilfov, cod 077190; E-mail curierul@adventist.ro; Website www.curieruladventist.ro; Imprimare Tipografia Viață și Sănătate, Șos. Cernica nr. 101, Pantelimon, jud. Ilfov, Tel. 021/323 00 20; Fax 021/323 00 40

ISSN 1220-6725

MESAJUL PREȘEDINTELUI

Stimați frați și stimate surori în credința creștină,

Vă binecuvântează în numele Celui ce vine, Mântuitorul și Domnul nostru Isus Hristos. În mesajul pentru Sabatul din 11 mai 2024, vă comunic ultimele noutăți administrative, cu dorința de a împărtăși comunităților adventiste din țară direcțiile discutate până acum în comitetul local al Uniunii Adventiste.

Mai întâi, vă aduc la cunoștință că planurile și hotărârile misionare votate de Adunarea Generală Electivă din Stupini au fost trimise pastorilor și slujbașilor bisericii. Ele cuprind multe obiective concrete și termene de timp, pe care conducerea Uniunii trebuie să le respecte în viitor. Selectez pentru dumneavoastră câteva exemple, cu rugămintea să citiți tot documentul. Forma în care a fost acceptat prin votul delegaților reprezintă probabil cea mai detaliată exprimare a voinței bisericii pentru orizontul de timp 2024–2029 și mai departe:

- ne rugăm pentru creșterea calității vieții spirituale, oferind sugestii și modele alternative care să îmbunătățească serviciile publice de închinare – termen 2024;
- suntem interesați de eficientizarea slujirii pastorale prin creșterea calității în activitățile esențiale de păstorire și evanghelizare, precum și prin optimizarea evaluării personalului clerical;
- cu prioritate lucrăm pentru a opri descreșterea numărului de membri și pentru apariția unor tendințe de creștere, folosind între altele metode și un plan sistematic de misiune integrată în toate localitățile fără prezență adventistă și în zonele urbane în următorii 15 ani. Pentru aceasta, până la sfârșitul anului curent, vom avea un master-plan cu obiective pe termen scurt și mediu. Plenul a votat proiectul de a trimite minimum 2-3 familii de misionari externi în zonele cu populații necreștine, începând chiar din 2024;
- ne asumăm să creștem identitatea adventistă la nivel național prin crearea brandurilor adventiste de educație, sănătate și misiune în 2025 și prin oferirea unor proiecte arhitecturale cu elemente comune pentru construcții sau amenajări de biserici în 2025;
- ne dorim eficientizarea financiară prin actualizarea procentelor din zecimi alocate pentru departamente și instituții în funcție de impactul lor și de normativele de funcționare, o sarcină neplăcută, dar foarte necesară. Pentru o schimbare în bine, vom urma direcțiile propuse de o comisie care va analiza formele structurale actuale, iar în acest sens suntem deschiși să reconfigurăm forma de organizare la nivel național și regional și să sincronizăm calendarul de alegeri la Uniune și conferințe;
- ca direcții pentru școlile adventiste, vrem să atingem independența financiară în următorii 5–10 ani pentru minimum 50–75% din instituțiile noastre și, între altele, să creștem cu 100% numărul de elevi până în 2030.
- în ce privește sănătatea, ne propunem educarea permanentă a bisericii de către cadrele medicale adventiste și personalul din centrele de sănătate existente pentru aplicarea *mesajului adventist de sănătate* („reforma sanitară”). Avem viziunea unei rețele naționale formate din

CUPRINS

3 Editorial
Aurel Neațu
Mesajul președintelui

5 Spiritual
Ronald Kuhn
Identitate în Hristos,
nu în criză – Frumusețea
și provocarea identității

8 Spiritual
John Peckham
Cine ești? – Identitatea
adventistă și prezența
lui Dumnezeu

12 Știință și religie
Beniamin Lupu
„Lovitura” lui JWST

15 Hermeneutică
Daniel Nițulescu
Interpretări echilibrate
ale simbolurilor biblice

18 Spiritual
Dan Constantinescu
La granița păcatului sau
la frontiera veșniciei?

20 Meditație
Ștefan Radu
Pericolul lașității

22 Spiritual
Emilian Niculescu
Semnul prorocului Iona

24 Reflecții
Mugurel Asaftei
Mâna neagră

27 Teologie
Florin Lăiu
Creatorii unui Dumnezeu
„mai bun”

31 Pagina copiilor
Alina Chiriteanu
Careu de cuvinte

cele nouă centre de sănătate la nivel regional, Spitalul Oncologic de la Târgu Mureș plus alte centre de analize și consultații medicale gratuite pentru categorii vulnerabile, microcentre pentru dezintoxicare anti-drog și alte centre de îngrijiri sociale sau cabinete.

Pastorii și slujbașii bisericii care urmăresc mesajul meu sunt invitați să folosească integral documentul cu planuri și hotărâri pentru a-l dezbate în ședințele comitetelor. Așteptăm sugestii de implementare, îmbunătățire și adaptare, în special în ce privește lucrarea de evanghelizare din România, pentru care vom face planuri specifice în localitățile dumneavoastră.

De la primele ședințe ale comitetului nostru, am urmărit o reducere a aparatului administrativ. Vom propune comitetului executiv o diminuare a organigramei, prin desființarea mai multor posturi. Desigur, activitatea aferentă acestora va continua prin cumul de slujbe și va fi preluată de ceilalți directori și administratori, dar în felul acesta vom economisi patru salarii: în Departamentul Școala de Sabat, la Casa de Pensii, la revista *Semnele timpului* și la revista *Curierul Adventist*. Deci pentru aceste responsabilități nu vom mai face angajări, iar pentru celelalte departamente continuăm analiza de eficientizare.

Am deschis discuția despre managementul Editurii Viață și Sănătate și al Centrului Media Adventist. Acestea sunt printre cele mai mari instituții coordonate de Uniunea Adventistă, în prima linie de misiune directă, și în acest sens căutăm cei mai potriviți directori. Și pentru postul de capelan la Universitatea Adventus am deschis

o listă de numiri. Am trimis către conferințe un profil al posturilor de ocupat, analizăm propunerile primite din partea regiunilor și vom alege numele finale în ședința programată pentru începutul lunii iunie.

Atunci, la ședința primului nostru comitet executiv, propunerea noastră pentru funcția de director al Departamentului de misiune externă este fratele Georget Pirlitu, secretarul executiv al Uniunii.

Prin plecarea pastorului Ioan-Alin Feier la conducerea departamentului financiar al Uniunii de Conferințe, postul de trezorer al Conferinței Transilvania de Nord a rămas vacant. Comitetul executiv al Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea din Transilvania de Nord a votat ca secretarul acesteia, pastorul Szász Károly Zsolt, să îndeplinească și atribuțiile de trezorer, până la finalizarea termenului statutar, în februarie 2025.

Astăzi se afișează primele rezultate ale Olimpiadei de Religie (adventistă) la faza națională. A doua ediție națională a concursului s-a desfășurat la Craiova, cu 53 de participanți de la școli și licee adventiste din toată țara. Au participat elevi din clasele a V-a până la a XII-a, care au aprofundat programa școlară în vigoare. Un material de circa 30 de minute din deschiderea olimpiadei a fost difuzat pe canalul Televiziunii GTV, care a informat publicul despre, citez: „Olimpiada Națională a Cultului Adventist de Ziua a Șaptea.” Primarul localității Craiova, reprezentanți ai Inspectoratului Școlar Județean Dolj și profesori din mai multe regiuni ale țării au fost prezenți în Biserica Adventistă nr. 1 din Craiova. În urma acestei competiții, adventiștii vor avea încă 12 olimpici naționali la disciplinele religie și teologie. Olimpiada de Cunoștințe Biblice, o altă întrecere a peste 250 de copii, a avut loc azi la Centrul Adventist din Stupini, și circa 100 dintre ei se vor califica pentru a participa la tabăra olimpicilor.

Rugați-vă pentru locuitorii din Zalău și Sighetu Marmației! Începând de săptămâna viitoare, proiectul „Din grijă pentru tine” face bine oamenilor în nevoie din aceste orașe. Dumnezeu să binecuvânteze tot efortul extraordinar al voluntarilor și să le trimită ajutor din locașul Său cel sfânt!

Dați-mi voie să mă rog pentru dumneavoastră folosind cuvinte din Scripturi: „Ce mare ești Tu, Doamne Dumnezeule! Căci nimeni nu este ca Tine și nu este alt Dumnezeu în afară de Tine, după tot ce am auzit cu urechile noastre. Doamne Dumnezeule, fă să rămână în veci cuvântul pe care l-ai rostit asupra bisericii noastre și lucrează după cuvântul Tău! Slăvit să fie Numele Tău pe vecie! Binecuvântează dar familiile noastre, ca să dănuie pe vecie înaintea Ta! Căci Tu, Doamne Dumnezeule, ai vorbit și, prin binecuvântarea Ta, casa robilor Tăi va fi binecuvântată pe vecie. În numele Domnului Isus ne-am rugat Ție, amin!” (adaptare după 2 Samuel 7:22-28). ■

Aurel Neațu, președinte, Uniunea de Conferințe

IDENTITATE ÎN HRISTOS, NU ÎN CRIZĂ

Frumusețea și provocarea identității

Cine sunt eu? Aceasta este probabil una dintre cele mai complexe întrebări pe care ni le-am putea pune. Răspunsul are în vedere mulți factori.

Cineva ar putea spune: „Sunt o fată arabă”, „un jucător german”, sau „un ofițer de poliție din New York”. *Fată arabă* este o descriere foarte generală și oferă informații limitate despre contextul persoanei respective. Ar putea fi o prințesă musulmană din Dubai, o egipteană creștină, sau o fată refugiată siriană. Jucătorul german ar putea fi un nigerian din grupul etnic Yoruba, ai cărui părinți sunt din Togo. Ar putea fi un fotbalist german naturalizat care are acum două cetățenii. Ofițerul de poliție din New York s-ar putea identifica în continuare ca fiind un ateu care tocmai a efectuat un test ADN și a aflat că are origini olandeze, amerindiene, afro-americane, irlandeze și mongole.

După cum putem vedea, identitatea noastră ar putea fi descrisă de multe aspecte diferite: cetățenie, biologie, geografie, religie, cultură și profesie, pentru a numi doar câteva dintre ele.

Aspecte ale identității

În majoritatea cazurilor, modul în care suntem identificați de guvern și de comunitate nu ține de alegerea noastră. Atât în ceea ce privește trăsăturile biologice, cât și structurile sociale, identitatea noastră este influențată și formată înainte chiar de a ne naște. Pe măsură ce înaintăm în vârstă, oportunitățile de a ne consolida identitatea sporesc. Educația și influențele sociale joacă un rol major în ceea ce alegem să încorporăm în identitatea noastră.

În funcție de locul în care trăim și de cât de multă libertate avem, putem contrazice anumite presupuneri și putem face unele alegeri dificile care ne pot schimba identitatea. Acestea pot include schimbarea religiei, a afilierei politice și chiar a naționalității. Unele dintre aceste alegeri pot fi rezultatul unor circumstanțe dificile. De exemplu, un refugiat religios persecutat poate decide să își schimbe identitatea națională din cauza tratamentului nemilos primit în țara sa de origine.

Unele aspecte ale identității noastre sociale și culturale sunt mai bine înțelese atunci când facem un pas înapoi și facem comparații cu alte culturi. M-am născut în

Brazilia, dar am devenit conștient de unele aspecte profunde ale moștenirii mele culturale braziliene abia atunci când am plecat din țara mea și am putut să-mi văd identitatea dintr-o perspectivă diferită. Faptul că am interacționat cu germani și latini (de origine portugheză și spaniolă) în afara Braziliei mi-a permis să îmi înțeleg mai clar trăsăturile culturale germanice și latine.

Este posibil ca, după ce am trăit mult timp în afara țării noastre de origine, să ne confruntăm cu o criză de identitate. Criza se dezvoltă pe măsură ce adoptăm unele aspecte ale noii culturi pe lângă propria noastră cultură. Uneori, poate exista o ciocnire de valori. Multe dintre aceste valori nu se referă la ceea ce este corect și la ceea ce este greșit, ci pur și simplu la moduri diferite de a face lucrurile. De exemplu, cineva dintr-o cultură care are un stil de comunicare mai nuanțat poate considera că persoanele dintr-o cultură cu orientare directă sunt nepoliticoase atunci când vorbesc direct. Pe măsură ce valorile noastre sunt puse la îndoială, la fel se întâmplă și cu identitatea noastră.

Ancorat în creație

Cei care cred în Biblie, ca revelație a planului lui Dumnezeu de salvare a planetei și a lor ca indivizi, se consideră în primul rând copii ai lui Dumnezeu (cf. Geneza 1:26,27; Romani 8:16). Scriptura ne învață că oamenii au fost creați de Dumnezeu pentru a crește în cunoaștere și fericire. Atunci când acceptăm acest adevăr biblic, înțelegerea propriei noastre identități se schimbă. Ne dăm seama că, deși suntem cetățeni ai unui anumit loc sau aparținem unui anumit grup de oameni, identitatea noastră fundamentală este înrădăcinată în marea narațiune biblică a istoriei omenirii și în ceea ce Dumnezeu a făcut și va face pentru a readuce totul la desăvârșire. Înțelegem că există un cod moral de condu-

**NAȘTEREA
DE SUS
RONALD
KUHN**

**DIN FERICIRE, NOI
PUTEM ALEGE SĂ
FIM REPARAȚI. EL
VREA SĂ NE CREE-
ZE DIN NOU ȘI SĂ
IMPRIME ÎN NOI O
NOUĂ IDENTITA-
TE. INIMILE CARE
URĂSC VOR DEVENI
INIMI IUBITOARE.**

ită și un ideal pentru modul în care ar trebui să trăim și să ne tratăm unii pe alții.

Marea narațiune biblică include conceptul noii împărății pe care Isus a venit să o instaureze, care se bazează pe iubire, dreptate, respect și libertate. Chiar și atunci când vine vorba de libertatea noastră, înțelegem că, în alegerile pe care le facem, idealurile lui Dumnezeu și legea Sa, așa cum sunt revelate în Biblie, stabilesc standardul de conduită pentru modul în care ar trebui să trăim. Alegem standardul lui Dumnezeu pentru că El știe ce este cel mai bine pentru noi, chiar și atunci când acesta contrazice propriile noastre preferințe și înclinații. Ne încredem în promisiunea că Dumnezeu ne oferă o nouă dimensiune a identității, prin Isus, care transcende și ghidează toate celelalte înțelegeri ale propriei noastre identități. „Vă voi da o inimă nouă și voi pune în voi un duh nou; voi scoate din trupul vostru inima de piatră și vă voi da o inimă de carne” (Ezechiel 36:26).

Ce poate merge rău

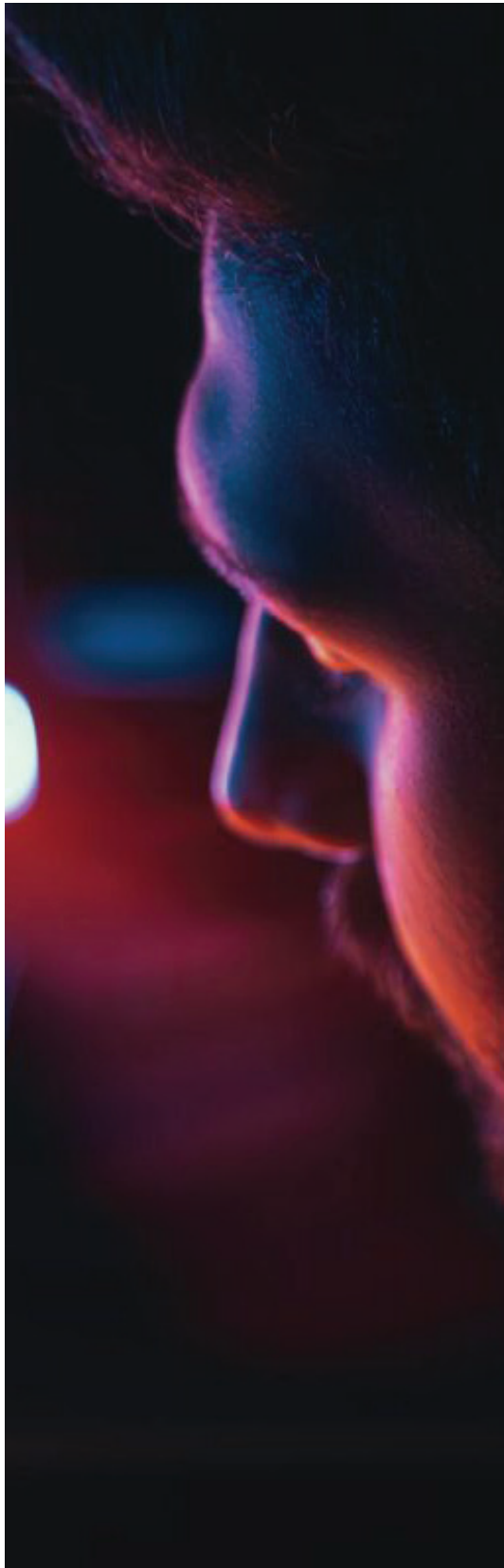
O înțelegere corectă a identității ar trebui să îi determine pe oameni să îi iubească și să îi respecte pe ceilalți. Din nefericire, se întâmplă lucruri teribile atunci când oamenii creează stereotipuri și discriminează pe baza diferențelor de identitate. Acest lucru se întâmplă în ceea ce privește rasa, culoarea pielii și apartenența religioasă și politică. Pare că oamenii vor găsi întotdeauna un motiv pentru a discrimina. Acest lucru se datorează faptului că discriminarea se bazează pe natura rea a tuturor oamenilor. Oameni din toate mediile culturale au făcut lucruri teribile împotriva propriilor vecini și împotriva străinilor.

În copilărie, în timp ce învățam despre anumite aspecte ale identității oamenilor, am înțeles pentru prima dată rasismul ca fiind un fel de discriminare între oameni care au culoarea pielii diferită. Am fost martor al acestui fenomen în țara mea natală. Când, la vârsta de 21 de ani, am plecat în Africa în calitate de voluntar, am descoperit cel puțin la fel de multă, dacă nu chiar mai multă, discriminare între anumite triburi, ca și discriminarea între cei care aveau culori diferite ale pielii în propria mea țară. Am fost șocat! Cum era posibil așa ceva?

Mai târziu, spre groaza mea, lumea s-a confruntat cu trista realitate a genocidului din Rwanda. Într-una dintre cele mai mici țări din lume, cu o suprafață de aproximativ 160 de kilometri, două grupuri etnice principale au intrat în coliziune. Rezultatul a fost că peste 800.000 de persoane au fost ucise¹. La acea vreme, populația țării era de aproximativ șapte milioane de locuitori². Aceasta ar însemna că cel puțin unsprezece la sută din populație a fost ucisă. Un studiu realizat de Universitatea Yale estimează că până la paisprezece la sută din populație a murit în timpul genocidului³.

Ca să punem acest lucru în perspectivă, dacă aplicăm procentul estimat de Yale la populația Statelor Unite ale Americii, am obține numărul uluitor de 46 de milioane de oameni ucși în mai puțin de un an. În Africa de Sud, în prezent, acest număr ar fi de 8,4 milioane de persoane, iar în Coreea de Sud ar fi de peste 7 milioane de persoane. Oamenii își pot face lucruri teribile unii altora atunci când acceptă o viziune distorsionată a identității umane. După cum am menționat, acest lucru s-a întâmplat și continuă să se întâmple peste tot.

Înrădăcinat în Hristos

Intră în scenă Isus. El a depășit toate barierele, iubind și apropiindu-Se de toți oamenii. În timpul cât a trăit pe pământ, evreii îi discriminau atât de mult pe vecinii lor samariteni, încât niciun evreu nu vorbea cu un samaritean. În semn de muștrare directă, Isus a ilustrat ce înseamnă cu adevărat „aproapele”, spunând povestea bunului samaritean din Luca 10:25-37. El a arătat că samariteanul discriminat a fost un exemplu de bunătate și iubire atunci când nici chiar liderii religioși nu-și făceau datoria.

În cartea *Viața lui Iisus*, Ellen White descrie minunat modul în care Isus i-a tratat pe samariteni: „Isus începuse să dărâme zidul de despărțire dintre iudei și neamuri și să predice lumii mântuirea. Cu toate că era iudeu, a mers foarte bucuros între samariteni, fără a mai lua în seamă deprinderile fariseice ale neamului Său. În ciuda prejudecăților lor, El a primit ospitalitatea acestui popor disprețuit. A dormit sub acoperișul lor, a mâncat cu ei la mesele lor – gustând din hrana pregătită și servită de mâinile lor – a învățat pe străzile lor și i-a tratat cu cea mai mare amabilitate și curtenie”⁴.

Este perfect normal să ai o identitate națională sau comunitară. Nu trăim în izolare. Facem parte din grupuri care au identități culturale și sociale asemănătoare. Problema apare atunci când îi abuzăm sau îi tratăm greșit pe cei care pot fi diferiți de noi.

Identitatea noastră nu trebuie să ne determine niciodată să ne compromitem valorile creștine. Isus nu a încălcat niciodată legea. De fapt, El a ridicat standardul, arătând că poți încălca legea în inima ta urându-i pe alții (Matei 5:21,22). Identitatea noastră a fost pătată și distorsionată în comparație cu planul inițial al lui Dumnezeu. Dar există speranță. Nu în a urma ceea ce credem noi că ar trebui să fie identitatea noastră, ci în încrederea în Cel care ne-a făcut.

Pentru ca o mașină să funcționeze bine, trebuie să urmărim manualul creatorului pentru a o folosi cât mai bine. Dacă spunem: „Acum este a mea și sunt liber să o ajustez și să am grijă de ea așa cum vreau eu”, s-ar putea să avem probleme serioase. Ați dori să zburăți cu o companie aeriană deținută de cineva care nu ține cont de manual și întreține avioanele în funcție de propriile dorințe? Cred că ați înțeles ce vreau să spun. Principiul este același. Creatorul nostru știe ce este cel mai bine pentru noi. El știe, de asemenea, că un dușman a stricat creația Sa originală. Din fericire, noi putem alege să fim reparați. El vrea să ne creeze din nou și să imprime în noi o nouă identitate. Inimile care urăsc vor deveni inimi iubitoare. „Preaiubiților, să ne iubim unii pe alții; căci dragostea este de la Dumnezeu. Și oricine iubește este născut din Dumnezeu și cunoaște pe Dumnezeu” (1 Ioan 4:7).

Acum, întrebarea „cine sunt eu?” nu mai este complexă dacă Îl ascultăm pe Creator. „Dar tuturor celor ce L-au primit, adică celor ce cred în Numele Lui, le-a dat dreptul să se facă copii ai lui Dumnezeu; născuți nu din sânge, nici din voia firii lor, nici din voia vreunui om, ci din Dumnezeu” (Ioan 1:12,13). Noi toți suntem copii ai lui Dumnezeu. O nouă identitate? Un nou eu? Da! „Iată, Eu fac toate lucrurile noi.» Și a adăugat: «Scrie, fiindcă aceste cuvinte sunt vrednice de crezut și adevărate»” (Apocalipsa 21:5). ■

Ronald Kuhn este director adjunct al Institutului Misiunii Mondiale la Conferința Generală a Adventiștilor de Ziua a Șaptea, Silver Spring, Maryland, USA

¹ <https://www.britannica.com/event/Rwanda-genocide-of-1994>.

² <https://www.un.org/en/preventgenocide/rwanda/historical-background.shtml>.

³ <https://gsp.yale.edu/case-studies/rwanda-project>.

⁴ Ellen G. White, *Hristos, Lumina lumii/Viața lui Iisus*, p. 193.

CINE EȘTI?

Identitatea adventistă și prezența lui Dumnezeu

„Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul omului?» Ei au răspuns: «Unii zic că ești Ioan Botezătorul; alții, Ilie; alții, Ieremia sau unul din proroci.» «Dar voi», le-a zis El, «cine ziceți că sunt?» (Matei 16:13-15).

Totul depinde de această întrebare cu privire la identitatea lui Hristos – inclusiv identitatea mea, identitatea ta și a tuturor celorlalți.

„Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu!”, a răspuns corect Petru (versetul 16).

Isus din Nazaret a intrat în această lume ca fiu de om, născut de o femeie de rând din Galileea. Dacă ați fi trecut pe lângă El pe un drum prăfuit, poate că nici nu L-ați fi observat. Isus părea un om obișnuit, dar era mult mai mult decât atât. Era Fiul divin al lui Dumnezeu – „Cuvântul”. El „era Dumnezeu, și „era la început cu Dumnezeu” (Ioan 1:1,2).

Același Cuvânt „S-a făcut trup și a locuit printre noi” (versetul 14). Prin urmare, a fost numit „Emanuel», ca-

re, tălmăcit, înseamnă: «Dumnezeu este cu noi»” (Matei 1:23). Numai prin El – Dumnezeu adevărat și om adevărat –, omenirea putea fi împăcată cu divinitatea pentru ca oamenii să poată trăi pentru totdeauna cu Dumnezeu¹.

Dar nu suntem încă cu Dumnezeu în modul intenționat de El inițial – modul în care primii oameni au locuit cu Dumnezeu în Eden înainte de păcat, când Dumnezeu Se plimba „în grădină în răcoarea zilei” (Geneza 3:8). Intrarea păcatului a perturbat grav plinătatea prezenței lui Dumnezeu alături de noi. Satana a devenit temporar „stăpânitorul lumii acesteia” (Ioan 12:31; 14:30; 16:11), iar răul, suferința și moartea au devenit parte a întregii experiențe umane.

Dar Dumnezeu a răspuns cu un har uimitor, promițând că un urmaș al Evei avea să vină și să zdrobească capul șarpelui (Geneza 3:15) – prevestind că Hristos avea să îndure suferința supremă pentru a-l învinge pe Satana și, în cele din urmă, pentru a elimina răul, astfel

încât Dumnezeu să poată fi din nou cu noi pe deplin, pentru totdeauna.

Prezența lui Dumnezeu este în centrul credinței adventiste

Mulți identifică prezența lui Dumnezeu ca fiind tema centrală a Scripturii². În consecință, prezența lui Dumnezeu este esențială pentru teologia și identitatea adventistă, încorporată în însuși numele nostru – adventiști de ziua a șaptea. Partea despre „adventiști” din numele nostru identifică credința noastră cu cea de-a doua venire a lui Hristos, după care „vom fi totdeauna cu Domnul” (1 Tesaloniceni 4:17). Partea cu „ziua a șaptea” pune accentul pe Sabat, ziua a șaptea, pusă deoparte pentru închinare și părtășie plină de odihnă cu Dumnezeu, ca o comemorare a lucrărilor de creație ale lui Dumnezeu (Exodul 20:11) și de eliberare (Deuteronomul 5:15).

În aceste moduri și în multe altele, credința adventistă este legată de speranța unei comuniuni neîntreprupte cu Dumnezeu. Per total, numele de adventiști de ziua a șaptea evidențiază prezența lui Dumnezeu alături de noi în „timp” (darul Sabatului) și restaurarea finală a prezenței personale a lui Dumnezeu alături de noi (a doua venire).

Împreună cu acestea este sistemul sanctuarului, prin care Dumnezeu își croiește o cale de a fi *cu* noi, în ciuda perturbării provocate de păcat. Întreaga istorie a răscumpărării are în centru prezența lui Dumnezeu, lucrările de ispășire ale lui Hristos aducând împlinirea finală a promisiunilor lui Dumnezeu de a fi *cu* poporul Său.

Să analizăm pe scurt mai îndeaproape acești trei piloni ai credinței și identității adventiste – Sabatul, sanctuarul și a doua venire.

Darul Sabatului

Unii consideră că Sabatul este o povară, dar este chiar opusul – un mare dar al harului! Sabatul este un dar al prezenței lui Dumnezeu; o zi în care ne putem odihni în lucrările Sale, astfel încât noi nu trebuie să lucrăm (opusul religiei bazate pe fapte). După cum explică Jacques Doukhan: „Prin respectarea poruncii a patra, credinciosul nu neagă valoarea harului”, ci „prin supunerea față de legea lui Dumnezeu, credinciosul își exprimă credința în harul lui Dumnezeu”³.

Sabatul este un semn că Dumnezeu Își salvează poporul – Dumnezeu Își sfințește (face să fie sfânt) poporul prin lucrarea harului Său, în care credincioșii se pot odihni. După cum proclamă Dumnezeu în Ezechiel 20:12: „Le-am dat și Sabatele Mele să fie un semn între Mine și ei, pentru ca să știe că Eu sunt Domnul, care-i sfințesc.”

Astfel, Sabatul reprezintă un semn al identității poporului lui Dumnezeu, al celor care Îi aparțin și sunt mântuiți de El. În același timp, Sabatul respinge orice

încercare de a ne stabili valoarea sau identitatea pe baza productivității sau a realizărilor noastre, chemându-i pe oameni să se *odihnească* în ceea ce a făcut și face Dumnezeu.

Sabatul este, de asemenea, o zi de izbăvire, amintindu-ne de modul în care Dumnezeu l-a salvat pe poporul Israel din robia din Egipt (vezi Deuteronomul 5:15). Isaia 58 plasează mai departe Sabatul în contextul interesului lui Dumnezeu pentru dreptate, adresând poporului lui Dumnezeu următoarea chemare: „Dezleagă lanțurile răutății, deznoadă legăturile robiei, dă drumul celor asupriți și rupe orice fel de jug; împarte-ți pâinea cu cel flămând și adu în casa ta pe nenorocii fără adăpost; dacă vezi pe un om gol, acoperă-l și nu întoarce spatele semenuiului tău” (Isaia 58:6,7) – genul de lucruri pentru care Isus a fost criticat că le făcea în Sabat (Matei 12; Ioan 5; cf. Luca 4:18,19). În mod special, într-un capitol despre Sabat din cartea *Viața lui Iisus*, Ellen White a scris: „Orice religie falsă îi învață pe adepții ei să fie nepăsători față de nevoile, suferințele și drepturile omului”⁴.

În acest mod și în alte moduri, Sabatul reprezintă un semn de loialitate față de Hristos și față de împărăția Sa de iubire neegoistă și de dreptate asupra și împotriva puterilor acestei lumi care îl urmează pe balaur, Satana (vezi Apocalipsa 12-14). Sabatul reprezintă, de asemenea, un templu în timp; o zi pe care Dumnezeu o pune deoparte pentru odihnă și relaționare, pentru a ne bucura de dragostea Creatorului și Susținătorului nostru.

Spre deosebire de lumea noastră obsedată de realizări, care alimentează anxietatea și epuizarea, Sabatul ne oferă un timp pentru a sărbători lucrarea lui Dumnezeu pentru noi, în loc să ne concentrăm asupra lucrărilor noastre – pentru a avea părtășie cu El, bucurându-ne de ceea ce a făcut El în loc să alergăm după ceea ce ne-am putea strădui să facem noi înșine, pentru a ne odihni în El. Într-o epocă în care oamenii sunt din ce în ce mai singuri, mai ocupați, mai anxioși și mai distrași, un astfel de timp sacru este din ce în ce mai important.

Printre altele, Sabatul oferă timp sacru pentru o relație cu Dumnezeu și cu ceilalți, fără lucruri care să ne distragă. Ce dar! Hristos ne invită: „Veniți la Mine, toți cei trudiți și împovărați, și Eu vă voi da odihnă” (Matei 11:28).

ACEASTA ESTE IDENTITATEA NOASTRĂ – COPII AI LUI DUMNEZEU, ÎNRĂDĂCINAȚI ÎN HRISTOS, ÎN SPERANȚĂ. SĂ NE AMINTIM ÎNTOTDEAUNA CINE SUNTEM ȘI SĂ TRĂIM CU TOATĂ RĂVNA CREDINȚA NOASTRĂ ADVENTISTĂ ÎN CONSECINȚĂ.

Vestea bună a sanctuarului

Alături de Sabat – un templu în timp – se află sanctuarul. Cortul și templele pământești au prefigurat sanctuarul ceresc în care Hristos mijlocește pentru noi ca Marele nostru Preot (Evrei 8:1,2; 9:11,12), pentru a ne împăca cu Dumnezeu pentru totdeauna.

Aceasta este o veste extraordinar de bună! Cu toate acestea, mulți nu înțeleg cât de bună este această veste!

Mulți, când se gândesc la sanctuar, se gândesc la judecată – și nu în termeni pozitivi. În aparență, acest lucru este de înțeles. Celor mai mulți dintre noi nu le place să fie judecați. Dar pentru cei care au nevoie de izbăvire, judecata este într-adevăr foarte bună – calea Mielului de iubire dezinteresată învinge și înlocuiește calea aspră și asupritoare a balaurului.

Imaginați-vă un om într-o sală de judecată, așteptând un verdict. Totul depinde de acest verdict. Va fi bun sau rău? Omul nu poate ști cu siguranță. El așteaptă pentru ceea ce pare o eternitate. În cele din urmă, verdictul este dat. Vinovat pentru toate capetele de acuzare. Făptașul este obligat să plătească despăgubiri în întregime.

Este acest om distrus sau bucuros? Depinde dacă este cel judecat sau dacă este victima celui găsit vinovat, care speră cu disperare să fie despăgubit.

În acest din urmă scenariu, bărbatul și familia sa sunt foarte fericiți. În sfârșit, s-a făcut dreptate. Vor primi înapoi ceea ce au pierdut. Izbăvirea a venit prin judecată.

În Scriptură, judecata este un lucru minunat – aducând dreptate și izbăvire victimelor răului. Astfel, credincioșii din Scriptură strigă ca Dumnezeu să aducă judecata, fără a se întreba de ce Dumnezeu aduce judecata și fără a încerca să o evite, ci întrebându-se adesea de ce Dumnezeu nu o aduce mai repede și mai categoric.

Prin procedurile sanctuarului, Dumnezeu va aduce dreptatea în cele din urmă. Prin procedurile sanctuarului, Dumnezeu Își îndreptățește caracterul și face ispășire pentru noi, împăcându-ne cu El, astfel încât toți cei care sunt dispuși să fie mântuiți să poată trăi cu El pentru totdeauna.

Această veste minunată ne îndeamnă să medităm la poziția noastră. Îl urmăm pe balaur (Satana) și mergem pe căile lui sau mergem pe calea iubirii dezinteresate a Mielului? Cui îi ești loial? Cu cine te identifici?

Fără mijlocirea lui Hristos pentru noi, am fi condamnați. Dar toată judecata I-a fost dată lui Hristos (Ioan 5:22), iar El stă ca apărător al tuturor celor care își pun credința în El (1 Ioan 2:1) – toți cei care își bazează identitatea pe El ca Mântuitor și Domn. Fără El nu poți câștiga. Dar cu El nu poți pierde.

Lucrarea lui Hristos de Mare-Preot aduce împăcarea necesară pentru restaurarea deplină a prezenței personale a lui Dumnezeu în întreaga creație. El lucrează nu numai pentru izbăvirea ta personală, ci și pentru a

îndrepta toate nedreptățile din univers, pentru a aduce o împărăție veșnică a iubirii lipsite de egoism. Dacă Îl chemi, El te va salva. El este suficient. După cum scria Ellen White: „Veți ieși din mormânt fără să aveți nimic, dar, dacă Îl aveți pe Isus, veți avea totul. El este tot ce vi se cere pentru a rezista încercării în marea zi a lui Dumnezeu. Oare nu este suficient pentru voi?”⁵

Balaurul și urmașii lui vor fi condamnați în cele din urmă, dar toți cei care se pocăiesc de rău și îmbrățișează dragostea dezinteresată a lui Dumnezeu vor fi iertați și curățați (cf. 1 Ioan 1:9). Iar strigătul se va înălța către Dumnezeu: „Drepte și adevărate sunt căile Tale, Împărate al neamurilor! Și: „Judecățile Tale au fost arătate” (Apocalipsa 15:3,4).

În moduri pe care nici măcar nu pot începe să le descriu aici, sistemul sanctuarului prezintă dragostea și lucrarea minunată a lui Hristos pentru noi și în noi – pentru a ne răscumpăra și a ne transforma astfel încât să putem fi cu El pentru totdeauna.

Marea speranță a celei de-a doua veniri

Aceasta ne aduce înapoi la marea speranță a celei de-a doua veniri. După cum am menționat mai devreme, eticheta „adventist” ne identifică drept oameni care așteaptă cu nerăbdare și se pregătesc pentru a doua venire a lui Hristos.

După revenirea lui Hristos, Dumnezeu va „locui” din nou cu noi (Apocalipsa 21:3). Atunci „El va șterge orice

lacrimă din ochii lor. Și moartea nu va mai fi. Nu va mai fi nici tânguire, nici țipăt, nici durere, pentru că lucrurile dintâi au trecut” (versetul 4).

Între timp, adventiștii au misiunea de a vesti soliile celor trei îngeri (Apocalipsa 14:6-12) pentru a ajuta lumea să se pregătească pentru revenirea în curând a lui Hristos – să se pregătească pentru a fi din nou pe deplin cu Dumnezeu. Printre altele, soliile celor trei îngeri evidențiază modul în care calea balaurului, care încearcă în mod egoist să schimbe legea lui Dumnezeu, să forțeze închinarea și să stăpânească lumea, este diametral opusă căii Mielului – calea iubirii neegoiste.

La cea de-a doua venire, prezența personală a lui Dumnezeu alături de noi va fi în sfârșit pe deplin restaurată. Povestea Scripturii este povestea căutării lui Dumnezeu de a restabili plinătatea prezenței Sale în mijlocul nostru, așa cum a intenționat inițial. Dumnezeu dorește atât de mult să fie cu noi, încât Hristos a devenit om – „Dumnezeu cu noi” în trup – și a murit pentru noi.

În cele din urmă, se va întâmpla ca, în sfârșit, să vină „cortul lui Dumnezeu cu oamenii! El va locui cu ei și ei vor fi poporul Lui și Dumnezeu Însuși va fi cu ei. El va fi Dumnezeul lor” și nu va mai fi rău sau suferință sau moarte *niciodată* (Apocalipsa 21:3,4; cf. 1 Corinteni 2:9).

Mesajul adventist este o teologie minunată a prezenței lui Dumnezeu – care se împletește strâns cu istoria răscumpărării, ca o istorie a lui Dumnezeu *alături de noi*. Acesta este un mesaj de mare bucurie, speranță și dra-

goste – Dumnezeu din nou cu noi pentru totdeauna! Noi nu ar trebui doar să ne prezentăm credința și să o transmitem ca pe o astfel de veste minunată, ci și să trăim și să iubim în conformitate cu ea.

Identitate înrădăcinată în Hristos

În timp ce așteptăm și ne pregătim pentru revenirea lui Hristos, fiecare dintre noi trebuie să răspundă în dreptul lui la întrebarea lui Hristos: „Dar voi [...] cine ziceți că sunteți?” (Matei 16:15).

Cine spui *tu* că este El? Felul în care răspunzi la această întrebare are legătură nu numai cu identitatea Lui, ci și cu a ta. Fie că o recunoști sau nu, El este Creatorul tău; El este Domn peste toate și singurul nume prin care putem fi mântuiți (Faptele apostolilor 4:12).

În calitate de făptură a lui Dumnezeu, făcută după chipul lui Dumnezeu, ai deja o valoare incomensurabilă, iar Dumnezeu te invită la o relație din ce în ce mai profundă cu El. Dacă crezi în Hristos, atunci ești în Hristos prin credință – un copil adoptat al lui Dumnezeu, cu toate drepturile de moștenire care decurg din aceasta (vezi Romani 8:15-17). Aceasta este identitatea ta *supremă*.

Ca adventiști, credința noastră se axează pe prezența lui Dumnezeu – identitatea noastră este legată de așteptarea și pregătirea pentru revenirea lui Hristos, considerându-ne morți față de păcat, dar vii *în* Hristos (Romani 6:11). În ultimă instanță, deci, identitatea noastră este înrădăcinată în Hristos – Cel care a fost, este și va veni, prin care totul a fost creat, care Și-a dat viața pentru noi, a înviat din morți, chiar și acum slujește pentru noi ca Mare-Preot al nostru în sanctuarul ceresc și va reveni în curând pentru a-i lua acasă cu El pe toți cei care se încred în numele Său, pentru a fi cu Dumnezeu în veci. Aceasta este identitatea noastră – copiii ai lui Dumnezeu, înrădăcinați în Hristos, în speranță. Să ne amintim întotdeauna cine suntem și să trăim credința noastră *adventistă* în consecință. ■

John Peckham este redactor asociat al revistei *Adventist World* și profesor de teologie și filosofie creștină la Universitatea Andrews.

¹ Pentru mai multe despre această temă, vezi John C. Peckham, *God With Us: An Introduction to Adventist Theology*, Andrews University Press, Berrien Springs, Michigan, 2023.

² Vezi J. Scott Duvall și J. Daniel Hays, *God's Relational Presence: The Cohesive Center of Biblical Theology*, Baker Academic, Grand Rapids, 2019.

³ Jacques Doukhan, „Loving the Sabbath as a Christian: A Seventh-day Adventist Perspective”, *The Sabbath in Jewish and Christian Traditions*, ed. Tamara Cohn Eskenazi, Daniel J. Harrington, și William H. Shea, Crossroad, New York, 1991, p. 155.

⁴ Ellen G. White, *Hristos, lumina lumii/Viața lui Iisus*, p. 287.

⁵ Ellen G. White, *Evangelizare*, pp. 243–244.

„LOVITURA” LUI JWST¹

Galaxiile surpriză

„Sunt atât de luminoase că nu pot să nu fie văzute.” Aceasta era declarația surprinzătoare a lui Rohan Nidu, astronom la MIT-Massachusetts Institute of Technology, pe când analiza fotografiile scalate de James Webb Space Telescope (JWST). Ele au fost făcute într-o porțiune de cer lângă Carul-Mare, de mărimea unui timbru poștal. Telescopul Spațial Hubble, care în precedență cercetase zona, dăduse indicii despre galaxii îndepărtate, dar acum a venit confirmarea. Concentrându-se pe secțiunea imaginii, experții au observat niște puncte de lumină foarte mari. „Erau atât de roșii și atât de strălucitoare”, spunea Erica Nelson, „că nu ne așteptam să le vedem”². Este vorba de 13 galaxii observate la o distanță de 13 miliarde ani-lumină, mai precis între 400 și 700 milioane de ani după Big Bang. Dintre acestea, șase galaxii sunt de masă mare, adică au „masă stelară mai mare de 10^{10} mase solare, una dintre ele fiind chiar de aproximativ cc ”³. Mai simplu spus, sunt tot atât de mari sau chiar mai mari decât galaxia Calea-Lactee.

„Oh, sunt radical diferite – creaturi cu adevărat bizare”, a spus astrofizicianul Ivo Labbe de la Universitatea de Tehnologie Swinburne, din Australia, autorul principal al studiului

publicat în revista *Nature*. „Dacă Calea-Lactee ar fi un adult de mărime obișnuită, să zicem aproximativ 1,75 m și 70 kg, aceștia ar trebui să fie niște bebeluși de 1 an, dar cu aceeași mărime și greutate.

O adevărată lovitură pentru teoria Big Bang-ului. Galaxiile cu masă de aproximativ 10^{11} masă solară au fost identificate, doar după 1 miliard de ani de la Big Bang, universul timpuriu pur și simplu nu ar fi putut să se organizeze atât de repede, aceste galaxii nu ar fi avut timp să se formeze”⁴, spune Erica Nelson, astrofizician la Universitatea din Colorado Boulder. Într-un studiu pentru *Science News*, ea revine: „Este pur și simplu o nebunie că există aceste galaxii.”⁵ *The Guardian* afirmă, pe 15 iulie 2023: „Webb a transformat modul de înțelegere a astronomiei.”⁶

Potrivit teoriei Big Bang, nu ar fi fost suficientă materie și timp să se fi format aceste galaxii. De exemplu, Calea-Lactee este mult mai tânără, având doar 10 miliarde de ani. Cum se explică apariția galaxiilor foarte vechi, în lipsa materiei

și a timpului necesare pentru formare? Potrivit teoriei, pentru circa 300 milioane de ani a existat doar o „supă galactică”, apoi au fost necesare mai mult de 100 milioane să se formeze primele stele, apoi alte sute de milioane pentru formarea „galaxiilor pitice” și, bineînțeles, alt timp pentru formarea galaxiilor medii și mari. Pentru primele structuri galactice era necesar cel puțin un miliard de ani; „Cum au reușit acești monștri să ajungă la maturitate nu se știe”⁷, spune Ivo Labbé, de la Universitatea de Tehnologie Swinburne, Australia. Toate modelele de cosmologie sunt date peste cap: „Am găsit ceva atât de neașteptat care creează probleme pentru știință și pune sub semnul întrebării toată teoria noastră despre formarea galaxiilor”⁸, spune și Joel Leja, astrofizician la Penn State University. Ce este de făcut? Dacă există ulterioare confirmări, atunci avem dovada că teoria Big Bang-ului este falsă.

Erorile reedshiftului

Potrivit *constantei de Hubble*, viteza de expansiune a universului este de 68 km pe secundă pe Megaparasec (km/s/Mpc), dar în ultimii ani s-a introdus un nou sistem de măsură, numit „*Scara distanțelor cosmice*”, bazat pe datele furnizate de satelitul Hubble și, mai nou, de Webb, rezultatul fiind 73,2 km/s/Mpc. S-a descoperit că structurile galaxiilor din universul timpuriu erau mult mai mature decât se știa anterior. Acest lucru a fost observat atunci când au comparat imaginile a sute de galaxii făcute de Webb cu imaginile corespunzătoare, realizate anterior de Telescopul Hubble. Rezultatele au fost cuprinse în studiul *Cosmic Evolution Early Release Science* (CEERS) și prezentate la cea de-a 241-a întâlnire a Societății Americane de Astronomie.

Studiul a examinat „deplasarea spre roșu” a 850 de galaxii, așa cum erau aproximativ 11-13 miliarde de ani în urmă. Profesorul asociat Jeyhan Kartaltepe⁹, de la Institutului de Tehnologie Rochester, a spus: „În cercetările anterioare am văzut o mulțime de galaxii în care deplasarea spre roșu era mare, dar în imaginile transmise de Webb vedem și alte structuri, precum sferoide sau forme neregulate, unde deplasările spre roșu sunt mai mici. Aceasta înseamnă că galaxiile cu un reedshift mare sunt deja destul de evolute, având o gamă diversă de structuri.”¹⁰ În alte cuvinte, galaxiile „inițiale” sunt mult mai complexe decât s-a imaginat.

Rezultatele studiului, postate pe *ArXiv* și acceptate pentru publicare în *The Astrophysical Journal*, demonstrează că, din cele 850 de galaxii

identificate anterior de Hubble, 488 au fost reclasificate cu morfologii diferite după ce au fost reanalizate de James Webb. Multe galaxii sunt considerate a fi mult mai vechi decât se crede anterior, și „acest lucru ne spune că nu știm încă când s-au format cele mai vechi structuri galactice”¹¹, concludă Kartaltepe. „Iar galaxiile foarte tinere sunt deja capabile să formeze stele, aceasta este surprinzător”¹², a spus Brant Robertson, astrofizicianul de la Universitatea Santa Cruz, California.

Este un haos. Astrofizicianul Adam G. Riess, profesor specialist la Johns Hopkins University și ilustru astronom la Space Telescope Science Institute (STScI), a afirmat recent că telescopul James Webb ne arată „că ceva lipsește în înțelegerea noastră cu privire la univers”¹³.

Surpriza lui Ceeres 1019

Ca și cum nu ar fi fost suficient, James Webb a adus o altă surpriză: gaura neagră supermasivă Ceeres 1019. Galaxia fusese deja observată de Hubble fără să fie descoperite multe detalii, dar Webb a adus detalii neașteptate. „Aceasta este cea mai îndepărtată și veche gaură neagră din tot ce știm”, a spus Rebecca Larson, astrofiziciană la Universitatea din Texas. Ceeres 1019 a fost estimată la circa 570 milioane după Big Bang și aceasta face să nu fie explicabilă existența ei. Se știe că o gaură neagră este rezultatul morții unei stele. Ciclul vital stelar, potrivit diagramei *Hertzprung-Russell*⁴, poate dura multe milioane de ani. Nașterea, evoluția, viața, partea finală, transformarea ei în supernovă, apoi gaura neagră și pe deasupra supermasivă cer foarte mult timp. Cum să explicăm moartea unei stele care nu a avut nici măcar timpul să se formeze?

Pe lângă Ceeres 1019, Webb a mai descoperit alte două găuri negre; J1342+0928 aflată la doar 690 milioane, cu un quasar de 8.000 milioane masă solară și J03131806 la 670 milioane, cu un alt quasar, mărimea 1,6 miliarde masă solară.

Uimitor! Șocant. Când s-au format toate acestea?

Ca să dea lovitura de grație vine însă o altă gaură neagră, TON 618, din constelația Canes Ventici, în emisfera nordică, între Carul-Mare și Bootes. Este cea mai mare gaură neagră descoperită în univers. A fost observată încă din anul 1957, de Braulio Iriarte și Enzirque Chavira, de la Observatorul Tonantzintla, Mexic. Până în anul 1970 nu s-a cunoscut mult despre ea, când un grup de la Sloan Digital Sky Survey, Astrophysical Research Consortium CCBY 4.0 au evaluat mărimea și distanțele. Estimările aproximative indică că ar putea avea o masă de 66 miliarde de mase solare. Adică ar fi atât de mare să cuprindă toată masa galaxiei noastre laolaltă. Incredibil! Imposibil de imaginat. Raza ar fi de 25 de ori mai mare decât distanța de la Soare la Pluto, adică 187,5 miliarde kilometri. Potrivit astronomilor,

RECUNOASTEREA CREATORULUI BENIAMIN LUPU

**NU AR FI MULT MAI
SIMPLU SĂ SCOATEM
LA LUMINĂ UN BOB
DE CREDINȚĂ ȘI, UMILI,
SĂ NE APROPIEM DE
STĂPÂNUL UNIVERSULUI
SPUNÂND: „DOAMNE,
TU EȘTI NEMĂRGINIT
DE MARE!”?**

datorită expansiunii universului, TON 618 ar putea fi la 18 miliarde de ani-lumină de pământ¹⁵.

Vârsta universului este de 14 miliarde de ani-lumină. Cum se face că tot ce a fost descoperit până acum este la 13,5 miliarde de ani-lumină și iată o gaură neagră supermasivă trimite semnale de la 18 miliarde ani-lumină?¹⁶

Diferența este de 4 miliarde de ani-lumină. Vi se pare puțin?

O gaură neagră supermasivă care exista cu 4 miliarde înainte de Big Bang!?

Labbé este direct: „Dacă aceste galaxii sunt confirmate, atunci modul în care am gândit formarea galaxiilor trebuie revăzut.”¹⁷ Și chiar dacă nu ar fi confirmate este nevoie de o altă teorie. Sunt prea multe întrebări lăsate în aer. Cu trecerea timpului, problemele nerezolvate se înmulțesc și mai mult și devin tot mai presante.” În anul 2023, spune Tonelli, sunt mult mai mari decât cele care erau acum jumătate de secol. În anii '90, de exemplu, se spunea că, dacă am descoperi bosonul de Higgs, Modelul standard ar explica totul. Dar nu a fost așa: după ce l-am identificat am descoperit că are un caracter foarte ciudat care nu a fost prevăzut de teorie, poate datorită

faptului că există alte particule în relație cu el, dar aceste particule nu sunt acceptate în Modelul standard”¹⁸. *Asta înseamnă că trebuie revăzut întreg Modelul standard.*

Un lucru este clar: teoria Big Bang nu poate explica cum au apărut toți acești monștri stelari în doar câteva sute de milioane de ani; formarea stelelor, a galaxiei, implozia, transformarea găurii negre în formă supermasivă și reorganizarea galaxiei în jurul ei. Un lucru este clar: ori Ceres 1019 nu trebuie să existe, ori Big Bang trebuie abandonată.

Susținerea încrâncenată a teoriei Big Bang-ului în ciuda acestor probleme necesită o mare cantitate de credință. Atât de mare, încât omul de știință este mai hobotnic decât măicuța de la țară, care în timp ce aprinde o lumânare la biserică, rostește *Tatăl nostru*. Oare nu ar fi mai bine să punem mâna la gură, încetând cu presupuneri și speculații cu privire la lumile de dincolo de noi? Nu ar fi mai simplu să scoatem la lumină un bob de credință și, umili, să ne apropiem de Stăpânul universului spunând: „Doamne, Tu ești nemărginit de mare!” (Psalmii 104:2)? ■

Dr. Benone Lupu este pastor în Roma, Italia.

¹ Acronimul pentru James Webb Space Telescope. Samuel Karl, *Revolutionary Shift: The James Webb Telescope*, 2022, pp. 5–38.

² Ivo Labbé, Pieter van Dokkum, Erica Nelson, Rachel Bezanson, Katherine A. Suess, Joel Leja, Gabriel Brammer, Katherine Whitaker, Elijah Mathews, Mauro Stefanon, Bingjie Wang. "A population of red candidate massive galaxies ~600 Myr after the Big Bang", in *Nature*, 22 feb. 2023, vol. 616, pp. 266–269.

³ *Nature*, pp. 266–269.

⁴ Teresa Nowalowski, "Webb Telescope Finds Evidence of Massive Galaxies That Defy Theories of the Early Universe" în *Smithsonian Magazin*, 24 feb. 2023.

⁵ *Nature*, Spreanger 2023, pp. 266–269.

⁶ Robin McKie, "Mindblowing: how James Webb telescope's snapshots of infant universe transformed astronomy" in *The Guardian*, 15 iulie 2023, p. 23.

⁷ Nowalowski, "Webb Telescope..." in *Smithsonian Magazin*, 24 feb. 2023.

⁸ Penn State, "Discovery of massive early galaxies defies prior understanding of the universe" in *Science Daily*, 23 feb. 2023,

⁹ Jeyhan Kartaltepe este co-investigator pentru *Cosmic Evolution Early Release Science*, CEERS.

¹⁰ J.S. Kartaltepe, C.Rose, B. N. Vanderhoof, Elizabeth J. McGrath, L. Costantin, I. G. Cox, L. Y. A. Yung, D. Kocevski, S. Wuyts, H.C. Brett, H. Andrews, M. B. Bagley, S. L. Finkelstein, R. Amorin, P. Haro, B.E. Backhaus, P. Behroozi, L. Bisigello, A. Calabro, C. Casey, R. T. Coogan, D. Croton, A. Vega, M. Dickinson, M. C. Cooper, A. Fontana, M. Franco, A. Grazian, N. A. Groggin, N. Hathi, B. Holwerda, K. Iyer, S. Jogle, I. Jung, L. Kewley, A. Kirkpatrick, A. M. Koekemoer, J. Liu, J. Lotz, R. Lucas, J. Newman, C. Pacifci, V.Pandya, C. Papovich, L. Pentericci, P.G. Perez-Gonzalez, J.Petersen, N.Pirzkal, M. Rafelski, S. Ravindranath, R. Simons, G. Snyder, R. Somerville, E. Stanway, A. Straughn, S.Tacchella, J. Trump, J. Vega-Ferrero, S. Wilkins, G. Yang, J. Zavala, "CEERS Key Paper IV: The Diversity of Galaxy Structure and Morphology at z=3-9 with JWST" in *Submitted to arXiv*, 2023 Citat în "Wide diversity of galaxies in the early universe Scientists use CEERS Survey to examine the structure and morphology of 850 high-redshift galaxies" in *Science Daily*, 9 ian. 2023.

¹¹ J.S. Kartaltepe și alții, "CEERS Key Paper IV: The Diversity of Galaxy Structure." in *Submitted to arXiv*, 2023, citat în „Wide diversity of galaxies...” in *Science Daily*, 9 ian. 2023.

¹² Kartaltepe, „CEERS Key Paper IV...”, in *Science Daily*, 9 ian. 2023.

¹³ Adam G. Riess și alții, *Crowded No More: The Accuracy of the Hubble Constant Tested with High Resolution Observations of Cepheids by JWST*, Cornell University 28 iul. 2023, in www.doi.org/10.48550/arXiv.2307.15806

¹⁴ Cunoscută ca diagrama HR, stabilește „vârsta” aproximativă a unei stele.

¹⁵ G. Colla, C. Fanti, A. Ficarra, L. Formiggini, E. Gandolfi, G. Grueff, C. Lari, L. Padrielli, G. Roffi, P. Tomasi e M. Vigotti, "A catalogue of 3235 radio source at 408 MHz", in *Astronomy & Astrophysics Supplement Series*, vol. 1, n. 3, 1970, p. 281.

¹⁶ Shemmer, O.; Netzer, H.; Maiolino, R.; Oliva, E.; Croom, S.; Corbett, E.; di Fabrizio, L. (2004). "Near-infrared spectroscopy of high-redshift active galactic nuclei: I. A metallicity-accretion rate relationship", in *The Astrophysical Journal*, 614 (2) pp. 547–557; citat în *Wikipedia* care confirmă acest număr ("Ton 618" ed. in eng.). Vezi și "Ton 618" in *Academic Accelerator Encyclopedia*, in "Toni 618", www.academic-accelerator.com

¹⁷ *Nature*, pp. 266–269, în *Fatto Cotidiano*, 13 martie 2023, p. 7.

¹⁸ Guido Tonelli, *Genesi, il grande racconto delle origini*, Milano, 2020, p. 45.

INTERPRETĂRI ECHILIBRATE ALE SIMBOLURILOR BIBLICE

Semiotica este disciplina care se ocupă de studiul semnelor și al simbolurilor, de interpretarea și comunicarea lor. În aria disciplinelor teologice, semiotica subscie hermeneuticii (interpretării). Din cauza interpretărilor eronate se pot naște „monștri” comportamentali. Semnele și simbolurile sunt purtătoare de mesaje. De-a lungul timpului, aceleași semne și simboluri pot purta un mesaj diferit, de aceea este foarte important să cunoaștem temeinic cultura fiecărei epoci. Așadar, simbolurile poartă încărcătura semantică pe care le-o atribuie oamenii dintr-o anumită epocă. Există simboluri consacrate care sunt constant purtătoare ale aceluiași mesaj, indiferent de cultură sau epocă. Spre exemplu, deși sunt subiecte tabu, crucea încârligată/svastica, sau secera și ciocanul nu au nevoie de nicio interpretare. Chiar dacă această formă de cruce este mult mai veche decât nazismul, fiind regăsită pe vechi temple hinduse, în mentalul colectiv s-a împământenit ca fiind simbolul urii, al antisemitismului și al rasismului.

Biblia ne prezintă încă de la începuturi o serie de semne și simboluri, dintre care amintim: curcubeul – ca semn al legământului, jurământul sub coapsă, semnul femeii măritate, semnul lui Cain, ungerea ușilor cu sânge în Egipt – semn al protecției divine, Ghedeon și semnul cu lâna, semnul pe frunte al celor care suspină și gem din cauza păcatului (Ezechiel 9:6), semnul lui Iona, semnul fiarei (Apocalipsa 13:17) etc.

Din nefericire, unele semne eminate biblice au fost confiscate într-o oarecare măsură de lumea decăzută în care trăim. Îmi aduc aminte de o situație hilară pe care am trăit-o în urmă cu doi ani, la mare. Pentru că nu dispuneam de o geantă de plajă, am hotărât să cumpărăm una. Împreună cu soția am ales o geantă frumoasă, imprimată cu simbolul curcubeului. Un semn prin excelență din lumea Bibliei, care ne aduce aminte permanent de protecția divină: „Fac un legământ cu voi că nicio făptură nu va mai fi nimicită de apele potopului și nu va mai veni potop ca să pustiască pământul. Și Dumnezeu a zis: „Iată semnul legământului pe care-l fac între Mine și voi și între toate viețuitoarele care sunt cu voi, pentru toate neamurile de oameni în veci: curcubeul Meu, pe care l-am așezat în nor, el va sluji ca semn al legământului dintre Mine și pământ.” (Geneza 9:11-13). Când fiul nostru cel mare a văzut proaspăta achiziție, nu ne-a dat pace până nu ne-am întors la magazin și am schimbat-o pe una uni. S-a temut că vom fi catalogați drept susținători ai mișcării LGBTQ+.

Nu știm dacă semnul hotărât de Dumnezeu asupra lui Cain a fost sau nu unul vizibil din punct de vedere fizic sau doar o asigurare a protecției divine. Cert este că Dumnezeu i-a făgăduit: „Dacă va omori cineva pe Cain, Cain să fie răzbunat de șapte ori. Și Domnul a hotărât un semn pentru Cain, ca oricine îl va găsi să nu-l omoare” (Geneza 4:15). Din nefericire, catrenul protecției divine este repetat ca o mantră de urmașul lui Cain, Lameh: „Cain va fi răzbunat de șapte ori, iar Lameh, de șaptezeci de ori câte șapte” (Geneza 4.24). Interesant este că iertarea divină trebuie să fie cel puțin egală cu răzbunarea: „Isus i-a zis: „Eu nu-ți zic până la șapte ori, ci până la șaptezeci de ori câte șapte” (Matei 18:22).

Cel mai important semn din Biblie a fost circumcizia, semnul legământului dintre om și Dumnezeu. Nu cunoaștem motivele pentru care Dumnezeu a cerut un astfel de semn în cadrul legământului: „Să păzești le-

**O INIMĂ
PRICEPUTĂ
DANIEL
NIȚULESCU**

**SĂ FIM CREDINCIOȘI
ADEVĂRULUI BI-
BLIC ÎNTR-UN MOD
ÎNȚELEPT ȘI CURAJOS:
„O INIMĂ PRICEPUTĂ
DOBÂNDEȘTE ȘTIINȚA
ȘI URECHEA CELOR
ÎNȚELEPȚI CAUTĂ
ȘTIINȚA.”**

gământul Meu, tu și sămânța ta după tine, din neam în neam. Acesta este legământul Meu pe care să-l păziți între Mine și voi și sămânța ta după tine: tot ce este de parte bărbătească între voi să fie tăiat împrejur. Să vă tăiați împrejur în carnea prepuțului vostru, și acesta să fie semnul legământului dintre Mine și voi. La vârsta de opt zile, orice copil de parte bărbătească dintre voi să fie tăiat împrejur... Un copil de parte bărbătească netăiat împrejur în carnea prepuțului lui să fie nimic din mijlocul neamului său: a călcat legământul Meu.” (Exodul 17:11-14); „În a opta zi, copilul să fie tăiat împrejur” (Leviticul 12:3). Din punct de vedere fiziologic se știe că în a opta zi sângele se coagulează cel mai bine. Normele de igienă din vremurile biblice nu pot fi comparate cu cele de astăzi, acesta fiind un alt motiv al circumciziei. Semnul avea în vedere seriozitatea legământului, care urma să se răsfrângă în binecuvântare sau blestem asupra urmașilor.

Cartea Geneza nu este doar cartea începuturilor, ci și cartea semnelor. Din Geneza 24 aflăm cum se făcea un jurământ în acele timpuri: „Avraam a zis celui mai bătrân rob din casa lui (Eliezer), care era îngrijitorul tuturor averilor lui: „Pune-ți, te rog, mâna sub coapsa mea” (Geneza 24:2). Conform tradiției talmudice, jurământul sub coapsă era făcut în zona circumciziei – semnul legământului, invocând astfel prezența divină. De ce era făcut jurământul în felul acesta? Implică seriozitatea legământului, deci blestemul sau binecuvântarea invocate asupra urmașilor. Poți să mai ceri astăzi un asemenea jurământ pentru că așa făceau patriarhii? În zilele noastre, magistrații, acuzații, președinții, parlamentarii depun jurământul pe Sfânta Scriptură, în ciuda faptului că Biblia pare să susțină o poziție diferită: „Dar Eu vă spun: Să nu jurați nicidecum; nici pe cer, pentru că este scaunul de domnie al lui Dumnezeu; nici pe pământ, pentru că este așternutul picioarelor Lui; nici pe Ierusalim, pentru că este cetatea marelui Împărat. Să nu juri nici pe capul tău, căci nu poți face un singur păr alb sau negru” (Matei 5:34-36).

Același capitol 24 din Geneza ne descoperă semnul unei femei măritate: „Eu am întregat-o și am zis: «A cui fată ești?» Ea a răspuns: «Sunt fata lui Betuel, fiul lui Nahor și al Milcâi.» I-am pus veriga în nas și brățările la mâini” (Geneza 24:47). Astăzi, femeile măritate nu poartă un belciug în nas, ci, în convenția socială, poartă o verighetă pe deget. În India, femeia poartă un belciug în nas, ca semn al statutului civil. În unele culturi din Asia și Africa, belciugul are conotații religioase, chiar animiste. În societatea modernă, piercingul este un accesoriu de modă și poate fi un semn al rebeliunii, cum ar fi în culturile punk sau goth, împotriva valorilor culturii existente.

Clinton Bailey, în cartea *Bedouin culture in the Bible*, afirmă că femeile din lumea biblică purtau belciuge în nas ca un simbol al purității sexuale, al modestiei și ca un semn al apartenenței. Modestia consta în primul rând

în acoperirea gurii cu un văl. Inițial, pentru că femeile se acopereau, ca semn al modestiei și castității își puneau un belciug în nas pentru a fi văzute de cel care avea ochi să o vadă.¹ În ciuda faptului că în Egiptul antic inelul era semnul soarelui și al lunii și că simbolul eternității s-a perpetuat în istorie cu relativ aceeași semnificație, în zilele noastre a fost consacrat ca o marcă a oamenilor căsătoriți. Care este primul gând care ne trece prin minte când vedem o persoană care poartă verighetă? Chiar în contextul în care nu ne compromitem credința prin purtarea unei verighete, sfatul Bibliei este încă actual: „Podoaba voastră să nu fie podoaba de afară, care stă în împletitura părului, în purtarea de scule de aur sau în îmbrăcarea hainelor, ci să fie omul ascuns al inimii, în curăția nepieritoare a unui duh blând și liniștit, care este de mare preț înaintea lui Dumnezeu” (1 Petru 3:3-4).

Următorul exemplu este edificator în ceea ce privește schimbarea de sens a unor simboluri. Pe mormântul lui Ellen White, din Battle Creek, apare un obelisc. Pentru cei mai conspiraționiști și ignoranți, este semnul indubitabil că aceasta a fost masonă. Obeliscul nu servește ca piatră funerară, ci, mai degrabă, ca un indicator al familiei înmormântate acolo. S-au făcut conexiuni îndoielnice între închinarea antică egipteană, masonerie și prezența obeliscului în acest loc. Mulți oameni din secolul al XIX-lea nu vedeau lucrurile la fel, obeliscurile fiind niște semne obișnuite în cimitirele acelor ani. Lângă obeliscul familiei White se mai află vreo 20-30 de asemenea semne, indicând prezența atâtor familii. O situație similară se găsește în cimitirul din Rochester, New York, unde au fost puși la odihnă unii dintre primii pionieri ai adventismului. Este lovită de nulitate situația ca toți pionierii să fi aderat la masonerie sau să se fi închinat soarelui Ra. Folosirea obeliscului în cimitir era ceva uzual în acele vremuri și nu aduce tribut masoneriei sau credinței păgâne antice. Pe 12 februarie 1884, președintele Conferinței Generale îi scrie lui Ellen White cu privire la achiziționarea aceluiași monument de granit închis la culoare pe care să îl pună lângă mormântul lui

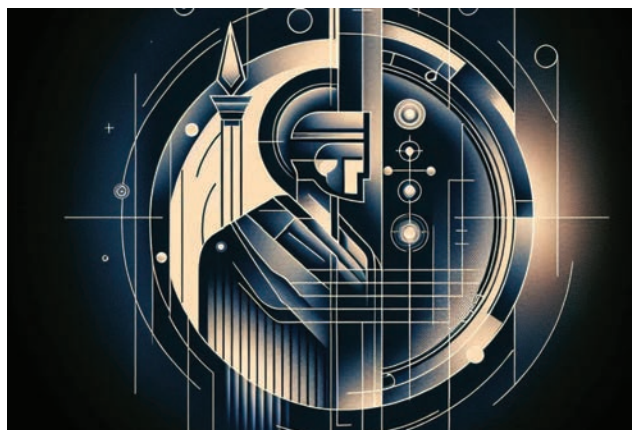

James White. Ellen White s-a opus în repetate rânduri masoneriei. Simbolurile poartă încărcătura semantică pe care le-o atribuie oamenii dintr-o anumită epocă. Un alt exemplu elocvent, pe vremuri, crucea a fost un obiect respingător al opresiunii și al cruzimii romane, dar astăzi, creștinii din întreaga lume o consideră un simbol al mântuirii.²

Așadar, simbolurile pot să își schimbe sensul odată cu trecerea anilor. Când James White a început să publice *Advent Review and Sabbath Herald* ca periodic bisăptămânal, în 1853, pe fiecare ediție erau tipărite data și ziua, luni sau joi. După câțiva ani, din cauza îngrijorării că zilele săptămânii au fost numite după nume de zei păgâni (în limba română luni – Lună; marți – Marte; miercuri – Mercur; joi – Jupiter; vineri – Venus etc.), revista apărea în ziua a doua sau ziua a cincea. Totuși, după 1880, ziarul s-a întors la edițiile în care apăreau zilele numite după zei. Se pare că pionierii au decis că aceste nume ale zilelor nu le compromit credința. Astăzi nu pomenim numele zilelor săptămânii pentru a ne dovedi credința față de zei, ci pentru a ne orienta în timp.³ În timp ce în majoritatea limbilor, zilele poartă numele zeilor, în limba portugheză, zilele săptămânii sunt fidele raportului creațiunii din Geneza: *secunda-feira*: luni; *terca-feira*: marți; *guatra-feira*: miercuri; *quinta-feira*: joi etc.

Un alt exemplu de simboluri pe care cineva l-ar putea reclama că mediază legătura cu lumea păgână sunt adidașii Nike. Dar ca să reclami un astfel de simbol ca pe un tribut adus închinării păgâne este nevoie de două lucruri: să cunoști bine istoria simbolurilor și să fii o persoană destul de absurdă. Pe adidașii Nike purtați de foarte mulți oameni apare un semn deja consacrat. Știați că numele și semnul aferent vin tocmai din Grecia antică, de la una dintre cele mai importante zeități pe nume Atena Nike? Semnul Nike de pe adidașii cu același nume înseamnă că ne închinăm zeiței Atena Nike și zburăm împreună cu ea? Mai degrabă, designerii Nike vor să sugereze că vei fi biruitor asemenea zeiței Atena Nike. Pe toate basoreliefurile pe care le putem vizita în prezent,

zeița Nike apare într-o formă oblică, de zbor, la fel cum sugerează și logoul de pe adidașii Nike. Veți mai purta adidași Nike?

Nu putem trece mai departe fără să amintim de unul dintre semnele vestimentare cele mai purtate de bărbații serioși și eleganți – cravata. Istoria acestui articol vestimentar este cel puțin la fel de controversată precum cea a adidașilor Nike. În Antichitate, bărbații egipteni își legau în jurul gâtului bucăți dreptunghiulare de postav. Acest accesoriu era obligatoriu în completarea ținutei oricărui egiptean, pentru a-i sublinia statutul social. De fapt, se pare că o purtau chiar faraonii pentru a se deosebi de oamenii simpli și pentru a-și demonstra dedicarea oferită zeilor. Cu 1.500 de ani î.H., celebra cravată se mai numea „nodul lui Isis”. Au fost descoperite numii egiptene care aveau la gât „nodul lui Isis”. Egiptenii credeau că aceste accesorii vestimentare păstrează și eliberează puteri magice, de aceea erau folosite pe post de amulete. O altă descoperire arheologică care atestă purtarea cravatei la gât a fost Armata de Teracotă, care a fost îngropată împreună cu împăratul chinez Qin Shi Huang, în jurul anului 210 î.H. Cele 8.000 de statui ne arată rangul fiecărui soldat în funcție de cravata pe care o purta. Operele de artă datând din perioada Imperiului Roman arată că și aici bărbații obișnuiau să poarte o legătură din pânză în jurul gâtului, considerată astăzi a fi unul dintre „strămoșii” cravatei moderne.⁴ Purtarea cravatei este astăzi un semn al păgânismului sau al decenței, eleganței, seriozității și respectului? Gândiți-vă numai la câte discuții s-au iscat de-a lungul timpului în Biserica Adventistă pe marginea purtării sau nepurtării cravatei.

Reprezintă globulețele din brad capetele dușmanilor din China antică sau un simbol al bucuriei nevinovate? Semnificația simbolului s-a schimbat astăzi. Câți știu istoria globulețelor din pomul de Crăciun? Cine mai vede în ele altceva în afară de bucuria sărbătorilor de iarnă? Dacă primești cadou un astfel de globuleț comercializat de majoritatea magazinelor de suveniruri, la ce te gândești? Nu cred că la capete tăiate, dimpotrivă.

Este nevoie să fim credincioși adevărului biblic într-un mod înțelept și curajos: „O inimă pricepută dobândește știința și urechea celor înțelepți caută știința” (Proverbele 18:15). ■

Daniel Nițulescu, doctor în istorie, pastor în Conferința Muntenia

¹ <https://www.bstanhope.com/2021/04/nose-rings-biblical-symbol-of-modesty.html>, accesat astăzi 08.02.2024.

² William Fagal, „101 întrebări despre Ellen White și scrierile ei” (Panteimon: Viața și Sănătate), 46–47.

³ *Ibid.*, 48.

⁴ <https://bowties.com/blogs/the-gentlemans-guide/history-of-the-tie>, accesat astăzi 08.02.2024.

LA GRANIȚA PĂCATULUI SAU LA FRONTIERA VEȘNICIEI?

Nu cu mult timp în urmă, la intrarea în localitățile de la marginea țării exista un indicator rutier care te avertiza că urmează o „Localitate de frontieră”. Astăzi, când granițele au devenit destul de permissive, faptul în sine ar avea o importanță mult mai redusă, dar în perioada comunistă acoperea o realitate semnificativă: cu bunele și cu relele ei.

Cu bune, pentru că locuitorii acestor zone beneficiau de un permis de mic trafic către țările vecine, prilej de aprovizionare cu bunuri altminteri greu accesibile pe piața autohtonă. Cu rele, din cauza restricțiilor de trafic, de găzduire în locuințele personale, a controalelor și chiar a deportărilor persoanelor „nesigure”, practicate în unele perioade.

Aceste amintiri mi-au venit în minte ascultând reacția unui pastor, excedat de întrebările de genul „frate, e păcat să...?”. Și asta nu pentru că n-ar fi găsit răspunsuri biblice la întrebările în cauză. De altfel, într-un articol cu titlul „Curcubeul lui Pavel”, publicat cu ceva timp în urmă, remarcam eu însumi lumina oferită de Scriptură în tot felul de situații aparent ambigue.

Nu, pastorul în cauză pune, la rândul său, o întrebare către publicul care îi pricinuisese constatarea amară:

De ce ne cantonăm mereu la granița cu păcatul?

Într-adevăr, alternativa trăirii în proximitatea râului sau îndepărtarea cât mai fermă de acesta pare a fi dilema existenței creștinului în perioada postmodernistă, în pofida îndemnului profetului: „Fugiți din Babilon, ieșiți din țara haldeenilor, și mergeți ca niște țapi în fruntea turmei!” (Ieremia 50:8).

S-ar putea ca hedonismul asupra căruia avertizează Pavel când spune că oamenii vor fi *iubitori mai mult de plăceri decât iubitori de Dumnezeu* (2 Timotei 3:4) să fie una dintre explicații. Este adevărat că apostolul ne previne asupra efemerității acestor satisfacții, atunci când vorbește de *plăcerile de o clipă* [subl. ns.] *ale păcatului* (Evrei 11:25), dar asta nu le alterează caracterul de desfătare.

Și dacă practicarea unor asemenea plăceri este de la sine înțeles că nu poate fi acceptată, amintirea lor pare să ne rețină undeva, măcar în preajma acestora. Vorbim despre o pocăință nefinalizată, așa cum ne atenționează

același Pavel: „Voi nu v-ați împotrivit încă până la sânge în lupta împotriva păcatului” (Evrei 12:4).

Tot din gama pocăinței incomplete, vezi și principiul celor patru „R”¹, face parte inconsecvența spirituală, clar sancționată de Mântuitor: „Isus i-a răspuns: «Oricine pune mâna pe plug și se uită înapoi nu este destoinic pentru Împărăția lui Dumnezeu.»” (Luca 9:62). În contrast, avem exemplul statorniciei apostolului Pavel în îndeplinirea obiectivului său spiritual: „Nu că am și câștigat premiul sau că am și ajuns desăvârșit, dar alerg înainte, căutând să-l apuc [...] Fraților, eu nu cred că l-am apucat încă, dar fac un singur lucru: uitând ce este în urma mea și aruncându-mă spre ce este înainte alerg spre țintă, pentru premiul chemării cerești a lui Dumnezeu, în Hristos Isus” (Filipeni 3:12-14).

Bunăstarea, confortul par să contribuie și ele la nostalgia coexistenței cu păcatul. „Aduceți-vă aminte de nevasta lui Lot”, ne atrage atenția Isus (Luca 17:32). Și tot din Vechiul Testament avem iluzoria prosperitate invocată de cei tocmai eliberați din robie: „Ne aducem aminte de peștii pe care-i mâncam în Egipt și care nu ne costau nimic, de castraveți, de pepeni, de praji, de ceapă și de usturoi” (Numeri 11:5). Ceea ce arată ravagiile spirituale pe care le poate provoca o memorie selectivă.

Lipsa de cunoaștere (a traiectoriei, a sensului, a destinației) este și ea responsabilă de coabitarea cu mediul vulnerabil al păcatului: „pentru că, întrucât n-au cunoscut neprihănirea pe care o dă Dumnezeu, au căutat să-și pună înainte o neprihănire a lor înșși și nu s-au supus astfel neprihănirii pe care o dă Dumnezeu” (Romani 10:3).

Și, nu întâmplător, Mântuitorul îi trece pe ucenici printr-un adevărat proces formativ axat pe cunoașterea divinității Sale: „Cine ziceți că sunt Eu?” (Marcu 8:29), „Eu sunt Pâinea vieții...” (Ioan 6:35), „Eu sunt Lumina lumii...” (Ioan 8:12), Eu sunt Păstorul cel bun (Ioan 10:14), „Eu sunt Învierea și Viața...” (Ioan 11:25), „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața...” (Ioan 14:6).

Apostolul Pavel reia ideea de cunoaștere ca reper al progresului spiritual: „...ca să nu mai fim copii, plutind încoace și încolo, purtați de orice vânt de învățătură, prin viclenia oamenilor și prin șiretenia lor în mijloacele de amăgire, ci, credincioși adevărului, în dragoste, să

creștem în toate privințele, ca să ajungem la Cel ce este Capul, Hristos (Efeseni 4:14,15).

Iar apostolul Petru ne îndeamnă și el în același sens: „...ci creșteți în harul și în cunoștința Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos” (2 Petru 3:18).

Dar cel mai influent factor care stopează mersul înainte al credinciosului și îndepărtarea de trăirile păcătoase îl constituie stagnarea spirituală. „În adevăr, voi, care de mult trebuia să fiți învățători, aveți iarăși trebuință de cineva să vă învețe cele dintâi adevăruri ale cuvintelor lui Dumnezeu și ați ajuns să aveți nevoie de lapte, nu de hrană tare” (Evrei 5:12).

O stagnare la nivelul *adevărurilor începătoare ale lui Hristos* (Evrei 6:1), pe care credincioșii sunt îndemnați să le părăsească, dar nu să le abandoneze, în același sens în care un zidar părăsește fundația atunci când înaintea-ză în construirea unei clădiri².

Cele de mai sus sugerează faptul că alternativa cantonării la granița cu păcatul este, din punct de vedere practic, parcursul către o altă frontieră.

Frontiera cu veșnicia și efortul de a o atinge

Dincolo de viitorul veșnic și fericit, creștinilor li se oferă într-adevăr o existență terestră aflată în proximitatea divinității: „Așadar, voi nu mai sunteți nici străini, nici oaspeți ai casei, ci sunteți împreună-cetățeni cu sfinții, oameni din casa lui Dumnezeu” (Efeseni 2:19).

Există însă și un „dacă”, reprezentând decizia omului de a avea sau nu disponibilitatea coabitării cu divinitatea mântuitoare: „Voi însă nu mai sunteți pământești, ci duhovnicești, dacă Duhul lui Dumnezeu locuiește în adevăr în voi” (Romani 8:9).

Mântuitorul Însuși ne face cunoscut acest lucru: „Isus i-a zis: «Dacă Mă iubește cineva, va păzi cuvântul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi. Noi vom veni la el și vom locui împreună cu el»” (Ioan 14:23). Și îl reia în ultima carte a Scripturii: „Iată, Eu stau la ușă și bat. Dacă aude cineva glasul Meu și deschide ușa, voi intra la el, voi cina cu el, și el, cu Mine” (Apocalipsa 3:20).

De ce avem nevoie de această coabitare? Simplu, pentru că existența noastră se desfășoară pe tărâmul „mării lupte”, o luptă dintre ființe net superioare nouă ca putere și înțelepciune: „Căci noi n-avem de luptat împotriva cărnii și sângelui, ci împotriva căpeteniilor, împotriva

„CĂCI, DACĂ ESTE CINEVA ÎN HRISTOS, ESTE O FĂPTURĂ NOUĂ. CELE VECHI S-AU DUS, IATĂ CĂ TOATE LUCRURILE S-AU FĂCUT NOI” (2 CORINTENI 5:17).

„TRĂIESC..., DAR NU MAI TRĂIESC EU, CI HRISTOS TRĂIEȘTE ÎN MINE. ȘI VIAȚA PE CARE O TRĂIESC ACUM ÎN TRUP O TRĂIESC ÎN CREDINȚA ÎN FIUL LUI DUMNEZEU, CARE M-A IUBIT ȘI S-A DAT PE SINE ÎNSUȘI PENTRU MINE” (GALATENI 2:20).

domniilor, împotriva stăpânilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății care sunt în locurile cerești (Efeseni 6:12). Și, în asemenea circumstanțe, singura variantă de succes este alianța cu Cel care ne-a îndemnat: „Îndrăzniți, Eu am biruit lumea” (Ioan 16:33).

Sau, folosind un joc de cuvinte, apropierea de frontiera veșniciei nu se poate realiza prin efort propriu, ci prin efortul de a abandona efortul propriu, pe care teologii îl numesc lupta împotriva eului personal. Lupta împotriva eului personal este cea mai mare și cea mai grea din câte s-au văzut vreodată. Supunerea eului și renunțarea noastră totală pentru Dumnezeu cer strădăni; dar, înainte de a fi schimbați, înnoiți în sfințenie, noi trebuie să ne supunem lui Dumnezeu³.

În primul rând, tocmai pentru această luptă avem nevoie de Isus, potrivit avertizărilor pe care ni le-a oferit prin parabola viței-de-vie: „Eu sunt Vița, voi sunteți mlădițele. Cine rămâne în Mine și în cine rămân Eu aduce multă roadă, căci, despărțiți de Mine, nu puteți face nimic” (Ioan 15:5).

Apoi, parcursul către frontiera veșniciei nu reprezintă o simplă adaptare la reperele existenței în Împărăția divină, ci presupune o transformare profundă, de natură să justifice statutul de oameni duhovnicești: „Să nu vă potriviți chipului veacului acestuia, ci să vă prefăceți prin înnoirea minții voastre, ca să puteți deosebi bine voia lui Dumnezeu: cea bună, plăcută și desăvârșită” (Romani 12:2). Ori, singurul în stare să realizeze această înnoire este tocmai Domnul Isus Hristos: „Căci, dacă este cineva în Hristos, este o făptură nouă. Cele vechi s-au dus, iată că toate lucrurile s-au făcut noi” (2 Corinteni 5:17).

Ce înseamnă să trăiești în proximitatea veșniciei ne arată foarte sugestiv apostolul Pavel: „Trăiesc..., dar nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine. Și viața pe care o trăiesc acum în trup o trăiesc în credința în Fiul lui Dumnezeu, care m-a iubit și S-a dat pe Sine Însuși pentru mine” (Galateni 2:20). Înseamnă, nici mai mult nici mai puțin, decât să trăiești cu nădejdea că până în veșnicie mai ai de făcut doar un pas: „Dar sfinții Celui Preaînalt vor primi împărăția și vor stăpâni împărăția în veci, din veșnicie în veșnicie” (Daniel 7:18). ■

Dan Constantinescu, doctor în economie, licențiat în teologie

¹ Recunoaștere, regret, renunțare, reparație.

² Comentarii biblice, în <https://mybible.eu/ro/HEB.6.VDC>.

³ E. G. White, *Calea către Hristos*, p. 43.

OAMENI
SPIRITUALI
DAN
CONSTANTINESCU

LA „FRONTIERA VEȘNICIEI”
PRESUPUNE O TRANS-
FORMARE PROFUNDĂ,
DE NATURĂ SĂ JUSTIFICE
STATUTUL DE OAMENI
DUHOVNICEȘTI.

PERICOLUL LAȘITĂȚII

Termenul „lașitate” este derivat de la substantivul/adjectivul „laș”, iar acesta din urmă este definit astfel: „Om lipsit de curaj și de sentimentul onoarei; care demonstrează, trădează lipsă de curaj și de sentiment al onoarei” (*Dicționarul explicativ al limbii române*, p. 488, București, 1975).

Nu știu cine nu a manifestat lașitate niciodată și în nicio împrejurare în viața sa. Lașitate prin fuga de răspundere, prin învinuirea altora, sau prin tăcere. Aici avem nevoie de umilință, de sinceritate, de îndreptare.

Cine a dat pentru prima dată dovadă de lașitate? Nu poate fi altul decât Lucifer, care așa s-a purtat în cer, așa se poartă și pe pământ. El îi momește pe oameni la păcat și apoi îi acuză înaintea lui Dumnezeu. Ne putem întreba

de ce Dumnezeu nu i-o spune în față: „Cum îți permiti să-i acuzi? Nu tu i-ai ispitit?” Nu o face acum, dar o va face la judecată.

Iată-l la mormântul lui Moise: „Arhanghelul Mihail, când se împotriva diavolului și se certa cu el pentru trupul lui Moise, n-a îndrăznit să rostească împotriva lui o judecată de ocară, ci doar a zis: «Domnul să te mustre!»” (Iuda 9). „A păcătuit! E al meu!” Judecata aceea de ocară pe care o merită Satana nu are loc acum, ci în timpul mileniului menționat în Apocalipsa 20, și se va încheia cu nimicirea lui.

Primul om care a dat dovadă de lașitate a fost chiar Adam, cel creat de mâinile lui Dumnezeu și din care ne tragem noi toți obârșia. Conform cu Geneza 3:6, el

a acceptat din mâna soției sale, Eva, fructul oprit și „a mâncat și el”. Eva nu l-a constrâns să mănânce, nici nu avea cum, ci Adam, deși nu s-a bucurat de fapta soției lui, a făcut același lucru ca să aibă amândoi aceeași soartă. Dar era aceea lașitate sau o dovadă de dragoste și de demnitate?

Așteptați. Când Domnul a venit ca să discute cu ei, Adam nu și-a asumat răspunderea pentru păcat, ci a zis: „Femeia pe care mi-ai dat-o să fie cu mine, ea mi-a dat din pom și am mâncat” (versetul 12). El nu a zis: „Da, am mâncat și îmi pare rău!”, ci: „Ea mi-a dat! Femeia pe care mi-ai dat-o să fie cu mine!” Deci e vinovată ea, pentru că mi-a dat din pom, și ești vinovat Tu, pentru că mi-ai dat-o pe ea!

Vi-l amintiți pe Ioas, împăratul lui Iuda? Ca prunc, a fost ascuns în templu, ca să nu fie ucis de Atalia (vezi 2 Cronici 22:10-12), iar la vârsta de șapte ani a fost încoronat ca împărat. Toată acțiunea a fost organizată de credinciosul mare-preot Iehoiada, care a inițiat și repararea templului (vezi capitolele 23 și 24). În capitolul 24:2 se spune: „Ioas a făcut ce este bine înaintea Domnului în tot timpul vieții preotului Iehoiada.”

Atât. După ce a murit Iehoiada, el s-a unit cu căpeteniile lui Iuda la practicarea idolatriei și a poruncit uciderea profetului care i-a muștră: „Împăratul Ioas nu și-a adus aminte de bunăvoința pe care o avusese față de el Iehoiada, tatăl lui Zaharia, și l-a omorât pe fiul lui. Zaharia a zis când a murit: «Domnul să vadă și să judece!»” (24:22).

Lui Irod Antipa i-a plăcut dansul fiicei Irodiadei la aniversarea zilei lui de naștere (vezi Matei 14:1-12). Când i-a făcut imprudenta promisiune că o va răsplăti cu orice va cere, până la jumătate din împărăție, ea a venit cu teribila cerere, inspirată de nelegiuirea Irodiada: „Dă-mi aici, într-o farfurie, capul lui Ioan Botezătorul!” (versetul 8). Cererea aceea oribilă l-a șocat pe împărat: „Împăratul s-a întristat, dar din pricina jurămintelor sale și de ochii celor ce ședeau la masă împreună cu el a poruncit să i-l dea” (versetul 9). Așa a fost ucis cel mai mare om născut din femeie.

Inspirația profetică precizează: „Jurământul fusese făcut în onoarea oaspeților săi și, dacă unul dintre ei ar fi oferit un cuvânt împotriva împlinirii promisiunii lui, el l-ar fi cruțat cu plăcere pe profet. El le-a dat ocazia să vorbească în favoarea deținutului. Ei călătoriseră pe distanțe lungi ca să audă predicarea lui Ioan și îl știau om nevinovat de vreo crimă și un slujitor al lui Dumnezeu. Însă, deși șocați de cererea fetei, ei erau prea turmentați ca să intervină cu un protest. Niciun glas nu s-a ridicat pentru a salva viața solului ceresc. Prin tăcerea lor, ei au pronunțat osânda de moarte asupra profetului lui Dumnezeu, pentru a satisface răzburarea unei femei abandonate” (*The Desire of Ages/Hristos, Lumina lumii*, pp. 221–222 în original).

Când pericolul morții prin înecare era iminent, marinarii de pe corabia din Alexandria care naviga spre Italia (vezi Fapte 27:6) au încercat să dispară: „Deoarece corăbierii căutau să fugă din corabie și slobozeau luntrea în mare sub cuvânt că ar vrea să arunce ancorele în partea dinainte a corăbiei, Pavel a zis sutașului și ostașilor: «Dacă oamenii aceștia nu vor rămâne în corabie, nu puteți fi scăpați.» Atunci ostașii au tăiat funiile luntrii și au lăsat-o să cadă jos” (versetele 30–32). Mai fugiți, marinarilor, dacă puteți!

Stați la datorie!

Erau 276 de persoane pe corabie și marinarii au încercat să-și scape pielea, indiferent ce s-ar întâmpla cu ceilalți! O lașitate criminală, contrară eticii navigației!

Isus S-a declarat pe Sine „Păstorul cel bun. Păstorul cel bun își dă viața pentru oi” (Ioan 10:11). Nu face așa păstorul angajat, ci el

este laș: „Dar cel plătit, care nu este păstor și ale cărui oi nu sunt ale lui, când vede lupul venind lasă oile și fuge, și lupul le răpește și le împrăștie. Cel plătit fuge pentru că este plătit și nu-i pasă de oi” (versetele 12 și 13). Lașitate profesională!

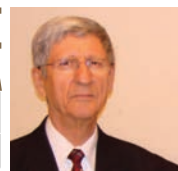
Păstorul cel bun își dă viața pentru oi! A făcut-o de mult! „În urmă cu câțiva ani a avut loc un foc pustiitor în Yellowstone National Park, din California. O pasăre a fost găsită la rădăcina unui copac, transformată în cenușă. Cel care a risipit cenușa a găsit trei pui vii sub aripile ei. Pasărea putea să fugă, dar nu a vrut să-i lase pe pui pradă focului, ci i-a strâns sub aripi și a fost arsă ea” (Studii Biblice pentru Școala de Sabat, trimestrul 2 din 2023, studiul al 6-lea, Sabat după-amiază). Minunată jertfă, așa este?

Așa a făcut Fiul lui Dumnezeu: El S-a întrupat și a locuit printre oameni, i-a învățat, i-a ajutat, i-a vindecat, i-a iertat, și-a dat viața pentru ei, suferind focul dreptății divine, pentru ca puii adunați sub aripile Lui să poată scăpa, așa cum era profetizat: „El te va acoperi cu penele Lui și te vei ascunde sub aripile Lui. Căci scut și pavăză este credințioșia Lui!” (Psalmii 91:4).

Nu toți pământeni au acceptat să se adăpostească sub aripile Lui salvatoare, de aceea ei vor pieri în focul zilei de apoi. Ei sunt „fricoșii” menționați în Apocalipsa 21:8, adică „lașii” care au preferat comoditatea lumii, dar nu „părtașia suferințelor lui Hristos” (Filipeni 3:10).

Unde ne vom încadra noi? ■

**PROVOCARE
PERMANENTA
ȘTEFAN
RADU**

LAȘITATEA SE MANIFESTĂ PRIN FUGA DE RĂSPUNDERE, PRIN ÎNVINUIREA ALTORA, SAU PRIN TĂCERE. UNDE NE VOM ÎNCADRA NOI?

Pastor Radu Ștefan, doctor în teologie

SEMNUL PROROCULUI IONA

Atunci, unii din cărturari și din farisei au luat cuvântul și I-au zis: „Învățătorule, am vrea să vedem un semn de la Tine!” Răspunsul Domnului a fost scurt și concret: ...nu i se va da alt semn decât semnul prorocului Iona (Matei 12:39,40).

Această cerință a cărturarilor și fariseilor de a vedea un semn, adică o minune săvârșită de Domnul Isus, era oarecum o caracteristică specifică poporului iudeu, așa cum mai târziu o amintește apostolul Pavel: „Iudeii, într-adevăr, cer minuni, și grecii caută înțelepciune, dar noi propovăduim pe Hristos cel răstignit, care pentru iudei este o pricină de poticnire, și pentru neamuri, o nebulie” (1 Corinteni 1:22,23).

Interesul după ceea ce este nou, neobișnuit, miraculos este specific comportamentului uman în general și, în anumite limite rezonabile, este o atitudine pozitivă. Una din formele ei este setea de cunoaștere care a animat spiritul uman, iar rezultatul a fost nașterea și dezvoltarea diferitelor discipline științifice la nivelul pe care îl cunoaștem astăzi.

Dar în acest caz raportat de Matei, alături de Marcu și Luca, insistența cărturarilor și a fariseilor are o cu totul altă motivație și, de aceea, o cu totul altă conotație.

Una dintre provocările răuvoitoare adresate Domnului Isus de-a lungul activității Sale pământești a fost cerința de a săvârși minuni. Cu această provocare a fost ispitit în pustie, după cele 40 de zile petrecute în post și rugăciune. Travestit în înger de lumină, ca și cum ar fi apărut ca un răspuns al rugăciunilor lui Isus, Satana lansează subtil atacul: „Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, poruncește ca pietrele acestea să se facă pâini.” Fără a intra prea adânc în analizarea acestui episod, amintim doar un aspect al intenției ascunse a diavolului, fapt care reiese din răspunsul prompt al lui Isus: „Omul nu trăiește numai cu pâine, ci cu orice cuvânt care iese din gura lui Dumnezeu.” Dacă Mântuitorul s-ar fi conformat provocării transformând pietrele în pâine pentru a-și astâmpăra foamea, triumful lui Satana ar fi constat în aceea că, chiar dacă Domnul va trăi pe Pământ o viață fără de păcat, aceasta se va datora și faptului că, în momentele de criză, El Se ajută folosindu-Se de puteri supranaturale, care nu stau la dispoziția omului, și astfel întreaga demonstrație este lovită de nulitate. Astfel, viața Lui nu va putea fi un model pentru om. Tocmai de aceea, Domnul Isus nu a săvârșit niciodată minuni pentru a Se ajuta pe Sine și nu a folosit mijloace care nu stau la dispoziția omului.

De asemenea, la finalul activității, în acele ore teribile când Mântuitorul era răstignit pe cruce, apare o provocare de aceeași natură: „Norodul stătea acolo și

privea. Fruntașii își băteau joc de Isus și ziceau: «Pe alții i-a mântuit; să Se mântuiască pe Sine Însuși dacă este El Hristosul, Alesul lui Dumnezeu.» Ostașii, de asemenea, își băteau joc de El; se apropiau, Îi dădeau oțet și-I ziceau: «Dacă ești Tu Împăratul iudeilor, mântuiește-Te pe Tine Însuși!» Deasupra Lui era scris cu slove grecești, latinești și evreiești: «Acesta este Împăratul iudeilor.» Unul din tâlharii răstigniți Îl batjocorea și zicea: «Nu ești Tu Hristosul? Mântuiește-Te pe Tine Însuși și mântuiește-ne și pe noi!» (Luca 23:35-37).

Așa cum reiese din textul biblic, provocarea venea din toate direcțiile: din partea fruntașilor poporului, din partea soldaților romani, executorii sentinței, și din partea tâlharului aflat pe crucea din partea stângă a Domnului Isus. Toți păreau să-I dea de înțeles că mulțimea minunilor săvârșite de El nu ar fi fost suficient de convingătoare pentru a atesta în mod suficient că El este cu adevărat Mesia cel prezis de profețiile Vechiului Testament. Dar dacă ar coborî în mod miraculos de pe cruce, ar oferi această dovadă. În spatele acestei provocări recunoaștem de fapt viclenia lui Satana. Deși diavolul era atât de pornit împotriva Domnului Isus și a reușit să stârnească atâtea animozitate împotriva Mântuitorului încât să aibă parte de condamnarea cea mai teribilă, crucificarea, totuși Satana nu dorea ca Domnul Isus să moară. El știa că, dacă Domnul Isus nu moare, soarta veșnică a omenirii va fi tot moartea veșnică, asemenea propriul său final. De asemenea, Satana dorea să Îi creeze Domnului simțământul inutilității morții Sale răscumpărătoare. Degeaba este dispus să Se jertfească în folosul oamenilor, pentru că și așa nimeni nu o prețuiește, nimeni nu-i înțelege rostul. Dar Domnul Isus nu a acceptat nici această ultimă provocare. N-a coborât de pe cruce, ci a murit ca noi să avem viață veșnică.

Dar să revenim la episodul menționat inițial: semnul lui Iona. Istoria lui Iona, deși avusese loc cu peste 700 de ani mai înainte de acele vremuri, le era atât de bine cunoscută iudeilor, cartea lui Iona fiind inserată între Profeții mici ai Vechiului Testament. Dar Domnul a declarat: „Aici este Unul mai mare decât Iona... mai mare decât Solomon.”

Această superioritate a Domnului Isus în comparație cu Iona nu constă doar în calitatea Sa de Fiul al lui Dumnezeu, ci o constatăm în aspectele antitetice de un con-

trast izbitor. De pildă, față de prorocul Iona, care imediat după primirea însărcinării din partea lui Dumnezeu de a pleca la Ninive se străduiește să fugă departe de fața Domnului, Domnul Isus declară: „Atunci am zis: Iată-Mă că vin! În sulul cărții este scris despre Mine. Vreau să fac voia Ta, Dumnezeule, și Legea Ta este în fundul inimii Mele!” (Psalmii 40:7,8). În virtutea acestei decizii atât de costisitoare, la timpul convenit, a venit și S-a născut ca Om pe Pământul nostru.

Atitudinea ofensatoare a lui Iona a pus în pericol viața tuturor celor aflați pe acea ambarcațiune pe care a urcat să fugă la Tars, iar furtuna iscată se potolește abia atunci când, căit, își cere pedeapsa de a fi aruncat în mare. Acesta nu era un act al jertfei, ci o măsură a dreptății. În contrast total, viața Domnului Isus servește pentru binele veșnic al mării ambarcațiuni a Terrei, pe care a urcat, iar jertfa lui de bunăvoie, moartea Sa substitutivă, este expresia iubirii maxime, oferind posibilitatea vieții veșnice tuturor celor ce călătoresc pe această uriașă ambarcațiune, Pământul.

Este interesant de remarcat răspunsul Domnului Isus la cererea care I s-a adresat de a săvârși un semn. El nu Se referă la niciuna din marile minuni săvârșite de El până atunci, vindecări, sau învieri din morți, ci indică un singur semn viitor: Domnul Isus Se referă la cele trei zile petrecute de Iona în pântecul peștelui: „Căci, după cum Iona a stat trei zile și trei nopți în pântecul chitului, tot așa și Fiul omului va sta trei zile și trei nopți în inima pământului” (versetul 40).

În aceste cuvinte recunoaștem referirea Mântuitorului la timpul pe care urma să-L petreacă în mormânt, de vineri până duminică dimineața. Dar, evident, era o aluzie indirectă la faptul că, după cum Iona a ieșit din pântecul peștelui după cele trei zile, la fel și El va ieși din mormânt. Mărturia soldaților romani despre învierea Mântuitorului și mormântul gol al Domnului Isus urmau să fie argumentele de necontestat oferite acelei generații, și nu numai.

Cea mai mare minune săvârșită de Domnul Isus

Este interesant de remarcat că E. G. White, comentând acest episod în cartea *Hristos, Lumina lumii*, definește ca fiind cea mai mare minune a Mântuitorului în timpul activității Sale pământești:

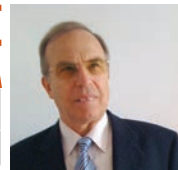
„Însemnătatea cea mai mare a minunilor Sale se vede în faptul că ele erau împlinite pentru binecuvântarea oamenilor. O dovadă evidentă că El venea de la Dumnezeu era faptul că viața Lui descoperea caracterul lui Dumnezeu. O viață de felul aceasta este cea mai mare minune. Când, în zilele noastre, este prezentată solia adevărului, se găsesc mulți care, asemenea iudeilor, strigă: «Arată-ne un semn! Fă o minune!» Hristos n-a săvârșit nicio minune la cererea fariseilor. El n-a făcut în pustie

nicio minune ca răspuns al insinuărilor lui Satana. Nici nouă nu ne dă putere pentru a ne răzbuna sau pentru a satisface cererile necredinței sau ale mândriei. Dar Evanghelia nu e lipsită de semnul originii ei dumnezeiești. Nu e o minune faptul că noi putem să ne smulgem din robia lui Satana? Vrajmășia împotriva lui Satana nu izvorăște din inima omului, ci este sădită prin harul lui Dumnezeu. Când cineva care a fost stăpânit de o voință încăpățanată și rătăcită este eliberat și se supune din toată inima atracției puterii lui Dumnezeu, se săvârșește o minune, ca și atunci când cineva care a fost într-o mare rătăcire ajunge să înțeleagă adevărul moral. De fiecare dată când o persoană se convertește, învață să iubească pe Dumnezeu: «Vă voi da o inimă nouă și voi pune în voi un duh nou» (Ezechiel 36:26). Schimbarea în inima omului și transformarea caracterului constituie o minune care descoperă un Mântuitor pururea viu, care lucrează pentru a mântui. O viață statornică în Hristos este o mare minune. În predicarea Cuvântului lui Dumnezeu, semnul care trebuie să se dea pe față acum și întotdeauna este prezența Duhului Sfânt, care să facă din Cuvânt o putere de renaștere pentru aceia care îl aud. Aceasta este mărturia dată de Dumnezeu în fața lumii despre misiunea dumnezeiască a Fiului Său” (HLL, p. 407).

Ultima parte a acestei analize a Spiritului Profetic este în armonie cu ceea ce, odinioară, la începutul Exodului, Dumnezeu definește pentru Moise ca fiind semnul asigurator după care va putea recunoaște călăuzirea și prezența divină: Dumnezeu a zis: „Eu voi fi negreșit cu tine, și iată care va fi pentru tine semnul că Eu te-am trimis: după ce vei scoate pe popor din Egipt, veți sluji lui Dumnezeu pe muntele acesta” (Exodul 3:12).

Ne-am aștepta ca Domnul să Se refere eventual la minunile celor zece plăgi care urmau să lovească Egiptul, sau la trecerea miraculoasă a poporului prin Marea Roșie, sau minunea căderii manei. Dar Domnul se referă la minunea transformării poporului Israel din robi ai Egiptului în slujitori de bunăvoie ai lui Dumnezeu. Celelalte minuni, dovezi evidente ale călăuzirii divine, se produceau în afara omului, dar această transformare avea în vedere transformarea calitativă lăuntrică a omului, și acesta este cea mai importantă. De ea depinde mântuirea omului. Această minune El vrea să o producă în fiecare om. ■

TRANSFORMARE INTERIOARA EMILIAN NICULESCU

TRANSFORMAREA CALITATIVĂ LĂUNTRICĂ A OMULUI ESTE MAREA MINUNE CARE TREBUIE SĂ SE PRODUCĂ ÎN FIECARE OM.

Emilian Niculescu, pastor pensionar

MÂNA NEAGRĂ

Luna iunie cuprinde una din cele mai semnificative zile din istorie. Uneori, un gest sau un om simplu poate declanșa o avalanșă de evenimente de neimaginat. În știință se vorbește de efectul de fluture, cum un fluture care bate din aripi poate declanșa o tornadă la mii de kilometri distanță. Informațiile care țin de istoria unui moment crucial al lumii sunt preluate din cărțile *Primul Război Mondial*, de Dominic Sandbrook, *Epoca modernă*, de Susan Bauer și *Lumea de ieri*, de Stefan Zweig.

Anul 1914, luna iunie, ziua 28

O zi istorică. Rolul zilei aceleia este dat de suprapunerea a două planuri: o zi obișnuită care nu prevestea nimic important și o zi care a schimbat cursul lumii pentru totdeauna. Dar să nu anticipăm. Dacă ar fi să facem un sondaj și să întrebăm ce s-a întâmplat în acea zi, multă lume n-ar ști să răspundă. Poate de aceea e și mai marcantă această zi, întrucât cuprinde exact un eveniment neașteptat, de importanță colosală. Dacă vrem să facem o aplicație omiletică a momentului, o putem asocia cu diverse versete biblice care descriu exact caracterul surprinzător al revenirii Mântuitorului. Unul dintre ele este exact paralela cu perioada potopului, când oamenii „n-au știut nimic până când a venit potopul și i-a luat pe toți, tot așa va fi și la venirea Fiului omului” (Matei 24:39).

Anul în care idealul și istoria se despart

Anul 1914, și mai ales vara aceluia an, ar fi rămas în memoria acelei generații chiar fără acel eveniment.

Natura era mai frumoasă ca altădată, părând să aducă un orizont de pace și prosperitate. Dar ceea ce dădea imbold aspirației omenești era progresul societății în știință și economie. Biciclete, automobile și trenuri puneau în mișcare mulțimi de oameni și făceau posibile călătoriile și întâlniri între popoare diferite, care sporeau capacitatea de colaborare și împrietenire între oameni cu mentalități diverse. Bucurie, progres și unitate erau realități de care aveau parte tot mai mulți oameni în Europa. Acest tablou proiecta un viitor strălucit pentru omenire. În mintea nimănui nu ar fi încăput gândul că toată această frenezie se afla pe marginea prăpastiei.

Dar cu cât progresul tehnologic era mai evident, în străfundul inimii între popoare nutrea un sentiment de vrăjmășie, iar avântul economic a pus pe jar lăcomia inimii omenești. A avea și mai mult era năzuința a tot mai

multor oameni. Pe de altă parte, nu toată lumea trăia atmosfera vieneză sau pariziană.

În zona balcanică, situația era cu totul alta. Imperiul Otoman se zbatea între viață și moarte, situație de care a profitat și Serbia, care s-a desprins. Bosnia, de partea ei, fusese acaparată de Imperiul Austro-Ungar. De ce n-ar lupta și ea pentru independența ei?

O familie bosniacă săracă, dar care spera într-un viitor mai bun pentru mica lor țară, dar și pentru copilul lor, locuia într-un cătun destul de izolat. Tatăl își ia copilul ajuns la adolescență și-l duce la Sarajevo pentru a-și face un rost în viață prin studii la o școală mai bună. În primul an obține rezultate bune, dar pe măsură ce trece timpul, rezultatele sale lasă de dorit până când nu mai face față și abandonează școala. Cariera academică nu era pentru el. Dar în acei ani a descoperit o altă pasiune, politica. Aici avea să se afirme pentru totdeauna.

Gavrilo Princip era mistuit de dorința de a-și elibera țara de sub austrieci, așa că a încercat să se înroleze

L'assassinio a Sarajevo dell'arciduca Francesco Ferdinando erede del trono d'Austria, e di sua moglie.
(Disegno di A. B. 1914.)

în armată. Dar condiția sa fizică firavă nu i-a permis acest lucru. Însă nu renunță la idealul său și se înscrie într-o societate secretă sârbă, numită „Mâna neagră”. Această organizație avea ca simbol un craniu, două oase încrucișate, un pumnal și o sticlă de cianură, iar ca să intri în rândurile ei trebuia să depui jurământ în fața unui individ cu cagulă, prin care declarai că ești gata să îți dai viața pentru țară.

Relații tot mai tensionate

Germania era cea mai tânără putere europeană. Anglia și Franța nu priveau cu ochi buni ascensiunea Germaniei. Franța avea legături strânse cu Rusia. Franța și Germania erau la cuțite de mult timp și nu pierdeau nicio ocazie să se încaiere. În 1871, Franța era înfrântă de Germania, iar acum aștepta un moment potrivit pentru revanșă. Franța și Anglia se înțelegeau mai bine, deși istoria lor e plină de conflicte, Războiul de 100 de Ani e doar unul dintre ele. Germania avea relații bune cu Imperiul Austro-Ungar. Pe de altă parte, Rusia avea legături de prietenie cu țări mai mici din Balcani, pe considerente religioase și etnice. Italia, Spania, Țările de Jos își căutau și ele locul în puzzle-ul acesta destul de complicat. Mai e de adăugat faptul că fiecare țară mai mare de care vorbim mai avea alte țări în subordine, numite colonii, peste tot în lume. Și de acolo apăreau motive de scandal. Cumva situația lumii era diferită de percepția oamenilor de rând, care visau la un viitor luminos. Lăcomia, vanitatea politicianilor, incompetența și lupta pentru supremație arătau că minunea progresului nu va ține la nesfârșit.

Un viitor nesigur

La cârma Imperiului Austro-Ungar se afla octogenarul Franz Josef. Viața sa a fost marcată de câteva tragedii care l-au afectat pe toate planurile. Un singur fiu avea, și acela se împușcase cu câțiva ani în urmă. Soția lui a fost ucisă de un terorist. La tron avea drept nepotul său, Ferdinand. Doar că Ferdinand s-a căsătorit cu o fată din mediul aristocratic, și nu cu o prințesă, cum cerea tradiția regală. Așa că la dineuri și vizite oficiale importante, soția sa nu îl putea însoți, nu putea deveni regină, iar copiii lor nu aveau drept la tron. Dar s-a ivit ocazia de a vizita Bosnia. Aici putea să își ia soția cu el.

Evenimentul a fost pregătit cu grijă. Dar tot cu grijă s-a pregătit și Gavrilo Princip, împreună cu cinci prieteni de-ai lui, pentru a-l întâlni pe arhiduce și a se răzbuina. De vizită a aflat dintr-un ziar și a considerat că acesta e momentul său de aur. Niciunul dintre ei nu avea mai mult de nouăsprezece ani. Serviciile secrete sârbe le-au dat patru arme, șase grenade și câte o fiolă de cianură pe care trebuiau să o ia fiecare dintre ei pentru a intra în rândul eroilor și a scăpa de ancheta de după incident.

Ziua de 28 iunie 1914 se anunța una marcată de vizita arhiducelui Ferdinand. Dar nimeni nu bănuia că acea zi și acel loc aveau să devină punctul de inflexiune al întregii istorii și că un tânăr de nouăsprezece ani va juca rolul-cheie.

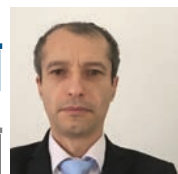
Pe 28 iunie trebuia să viziteze primăria. O escortă de șase mașini îl plimbau pe distinsul oaspete prin oraș. Mașina în care se afla arhiducele era a doua din șir. Dar Gavrilo și prietenii lui pândeau și căutau locul potrivit de atac. Coloana oficială mergea pe malul unui chei când unul din băieți se blochează de emoție, al doilea aruncă o grenadă spre mașina arhiducelui, cade în spatele mașinii și ricoșează în mașina următoare, rănind un ofițer.

Distinsul oaspete, alb de spaimă, și-a continuat totuși programul vizitei, spre surprinderea celor prezenți. După ce s-a încheiat vizita la primărie, arhiducele și-a schimbat planul, dorind să viziteze răniții de la spital. Însă cel care conducea prima mașină nu știa de schimbarea apărută în program. Când au ajuns la podul Latin, mașina a cotit la dreapta, dar cineva din mașina din spate a strigat că nu acela e drumul. Mașina s-a oprit, inclusiv motorul pentru un moment. Atunci Gavrilo a ieșit, a scos pistolul și a tras „glonțul care s-a auzit în întreaga lume”.

Vestea morții a dus la un val de indignare în întreaga Europă. Austria a cerut să fie parte a anchetei și să pedepsească Serbia. Serbia oscila în negocieri. Austriecii au trimis un ultimatum Serbiei de 48 de ore. Orele deveneau tot mai lungi și mai apăsătoare. Lumea era în așteptare. Serbia era pe punctul de a ceda și a permite delegației austriece să preia cazul. Dar, cu câteva ore înainte de final, o telegramă de la Sankt Petersburg le-a schimbat planul. Rusia deja începuse în secret să mobilizeze soldați. Când refuzul ultimatumului a ajuns în Germania, lumea a izbucnit în urale. Un soi de entuziasm mistic părea să cuprindă lumea. Pe 28 iunie, Franz Josef declara război Serbiei.

Între timp, țarul îi trimite o telegramă lui Wilhelm. Erau veri și prieteni. Mesajul era ca să facă tot ce poate să nu extindă între aliații europeni conflictul. Kaizerul l-a asigurat ca așa va face, de dragul prieteniei lor. Dar discuția dintre ei nu avea mare valoare. Generalii gândeau altfel. Atât Nicolae, cât și Wilhelm deveniseră prizonierii situației fără ieșire. Fiecare a fost pus să semneze declarațiile de război. Țarul era alb la față când, bombănind ce nenorociri vor urma, a semnat totuși decretul de război.

**SUVERANUL
SUPREM
MUGUREL
ASAFTEI**

**NU ESTE AICI UN
MESAJ PROFETIC MULT
MAI PROFUND CARE
FACE TRIMITERE LA O
ALTĂ MÂNĂ NEVĂZUTĂ
A SUVERANULUI CARE
CONDUCE TOTUL?**

Planurile din birouri nu se potrivesc cu cele de pe front

Un război știi când îl începi, dar nu și când îl termini.

Calculule expertilor de atunci erau pentru o intervenție riguroasă, cu speranța că totul se va termina în 4-6 săptămâni. Vorba care circula era că soldații se vor întoarce până la Crăciun, victorioși fără îndoială. Iar aici începe lungul și teribilul drum al autoamăgurilor.

Germanii nu credeau că Austria va ataca Serbia, iar dacă o vor face vor încheia repede socotelile, și nici că Rusia chiar va trece la fapte și va intra într-un război așa de mare. Rușii, de partea lor, aveau probleme în curtea proprie. Lumea era nemulțumită de nivelul de trai, au apărut răscoale, așa că generalii l-au sfătuit pe țar că trebuie să câștige un război în exterior ca să recapete respectul în interior. Însă lucrurile erau mai complicate de atât.

Franța era foarte bogată pentru că avea un imperiu colonial destul de extins și dorea să se răzbune pe germanii de la care suferise înfrângerea din 1871. Iar Anglia era cea mai bogată din lume, cu cel mai mare imperiu colonial pe care l-a cunoscut lumea vreodată. La nevoie, englezii nu se vor lăsa mai prejos. Englezii au adoptat tactica izolării în raport cu Europa, dar acum situația era alta. Dacă Germania va câștiga, va deveni cea mai mare putere a lumii. Iar dacă rușii și francezii vor câștiga, ei n-ar fi prins un loc la masa câștigătorilor. Și așa febra războiului se întinde ca o molimă în toate cancelariile mari ale lumii.

În Germania, starea de spirit era alta. Scriitorii germani se jurau să nu mai aibă niciodată legături culturale cu vreun francez, cu vreun englez, negând că ar fi existat vreodată o cultură engleză, o cultură franceză. Sau că acestea ar fi neînsemnate și lipsite de valoare în comparație cu cultura germană. Filozofii au fost prinși de duhul războiului, pe care îl vedeau ca având o influență binefăcătoare asupra forțelor popoarelor, trezindu-le din moleșală. Nici medicii nu se lăsau mai prejos, încât parcă regretai că ești sănătos și nu beneficiezi de ajutor, cum ar fi protezele, care păreau mai bune decât piciorul natural. Preoții de toate confesiunile își manifestau patriotismul ca o adunătură de posedată. Nimeni nu știe ce anume a produs schimbarea aceasta atât de bruscă în mentalul germanilor. Ba chiar s-a ajuns la situația în care tinerii se temeau cu adevărat ca nu cumva să rateze ocazia unică de-a încerca minunatele senzații tari oferite de război, de aceea se înrolau cu înflăcărare, chiuiu și cântau în trenurile care-i duceau la moarte. Ca niciodată, miile și sutele de mii de oameni simțeau că vibrează la unison. Nu mai conta eul, totul se contopea într-o masă socială, uniți prin cele mai profunde legături omenești, că trăiesc un moment epocal pe care fiecare dintre ei are șansa să îl scrie.

Pe 28 iulie 1914, Imperiul Austro-Ungar declară război Serbiei. Apoi Rusia declară război Austriei, Germania

declară război Rusiei, apoi Franței. Pe 2 august 1914, în Anglia a fost zi de rugăciune pentru pace. Dar pe 4 august 1914, Anglia declară război Germaniei. Mai spre final, în 1917, s-au alăturat și Statele Unite ale Americii. Rusia părăsea frontul, începuse revoluția.

Marele Război, așa cum a fost el consemnat în istorie, a fost o explozie de furie adunată de veacuri, de megalomanie și de amăgire. În felul acesta, peste douăzeci de milioane de oameni au fost aruncați într-un malaxor al istoriei și au înroșit pământul cu sângele lor, deși numărul exact nu se știe. Fiecare se trezea când era prea târziu să mai dea înapoi. La Verdun au murit trei sute de mii de soldați germani și cinci sute de mii de francezi. La Somme au murit patru sute de mii de soldați englezi. De fapt, în acest război a murit aproape toată generația de tineri englezi.

Mulți se rugau să nu se mai întâmple așa ceva niciodată. Dar s-a mai întâmplat ceva: ultimele trei imperii s-au prăbușit. Iar lumea nu mai credea în experți, diplomați, regi. Toate mințile care ar fi trebuit să guverneze lumea nu au fost în stare să răspundă adecvat unui adolescent cu un pistol în mână, coordonat de „Mâna neagră”. Să fie acesta un mesaj profetic mult mai profund care face trimiteri la o altă mână nevăzută care conduce totul? „Dar, în vremea acestor împărați, Dumnezeu cerurilor va ridica o împărăție care nu va fi nimicită niciodată și care nu va trece sub stăpânirea unui alt popor. Ea va sfârâma și va nimici toate acele împărății și ea însăși va dăinui veșnic. Aceasta înseamnă piatra pe care ai văzut-o dezlipindu-se din munte fără ajutorul vreunei mâini și care a sfârâmat fierul, arama, lutul, argintul și aurul” (Daniel 2:44,45). ■

Mugurel Asaftei, secretar, Conferința Moldova

CREATORII UNUI DUMNEZEU „MAI BUN”

Șarpele străvechi

Încă din prima generație creștină, biserica lui Dumnezeu a fost urmărită de o mulțime de învățători falși care apăreau în sânul ei, sau în strânsă legătură cu ea. Aparent, bisericii îi crescuseră aripi, dar niște aripi de plumb, prin care diavolul căuta s-o tragă în jos, s-o rupă spre dreapta, în comuniune cu iudaismul depășit, sau spre stânga, în armonie cu spiritul păgân și libertin al timpului.

Astfel au apărut apostolii iudaizanți (ebioniții), care călătoreau pe urmele lui Pavel, ca să-i „corecteze” Evanghelia, predicând circumcizia și alte obiceiuri evreiești, pe care le impuneau convertiților dintre păgâni, folosindu-se necinstit de autoritatea lui Iacov cel Drept și a colegiului pastoral din Ierusalim.¹

Pe de altă parte, circulau și învățători de extremă păgânizantă, eretici pseudopaulini – care pretindeau că sunt ai lui Pavel, nu ai lui Iacov. Aceștia erau gnostici (1 Timotei 6:20) spiritualiști pe care Ioan îi numea „antihriști” (1 Ioan 2:18). Sub influența filozofiei lui Platon, ei negau întruparea reală a lui Hristos (1 Ioan 4:1-2; 2; Ioan 1:7), venirea Lui vizibilă (2 Tesaloniceni 2:2), precum și învierea morților în trup, la venirea lui Isus (2 Timotei 2:16-17).

Din punct de vedere al modului de viață, acești eretici erau fie acești, care interziceau căsătoria și alimentele lăsate de Dumnezeu (Coloseni 2:8,20-23; 1 Timotei 4:1-3,7-8), fie depravați total, asemenea nicolaiților, care nu fugeau de idolatrie și erau amatori de sex liber, urând orice formă de autoritate și restricție legală, trăind în desfrâu și adulter și ospătându-se „fără prejudecăți” la mesele idolatre.²

Borboriții³, urmașii nicolaiților, se ocupau predilect cu subiectul Maria Magdalena și Set, fiul lui Adam. Unele din scrierile lor îl descriu pe Isus ca depravat, într-un mod revoltător. Multe din credințele și ritualurile lor sunt imposibil de descris, atât de dezgustătoare și obscene erau. Erau antievrei, ca mai toți gnosticii. Credeau că există opt ceruri, fiecare în grija unei căpetenii cerești. În al șaptelea cer domnea Sabaot, Creatorul cerului și al pământului, Dumnezeuul evreilor, pe care unii dintre ei îl reprezentau sub forma unui măgar sau a unui porc.

În al optulea cer ar domni Barbelo (o Dumnezeire din patru persoane: Mama tuturor, Tatăl tuturor, Dumnezeuul Suprem și Isus Hristos). Ei nu acceptau că

Hristos S-a născut din Maria, sau că ar fi avut un trup real, ci unul aparent, așa cum susțineau toți docetii. De asemenea, negau învierea trupului. Credeau că, după moarte, sufletul uman (care este comun cu al plantelor și al animalelor) rătăcește de-a înaltul celor șapte ceruri, până ajunge în odihna lui Barbelo.

„Cunoașterea” (gnosis)

Existau gnostici iudaizanți, care amestecau poveștile lor esoterice cu iudaismul, pentru că modelul interpretării Bibliei în cheie filosofică neoplatonică începuse în iudaismul diasporei, odată cu interpretările învățatului Iedidia din Alexandria, cunoscut în istorie sub numele de Philon (20 î.H.–50 d.H.). Învățători sincretiști, cu preocupări carismatice existau deja printre evrei și samariteni. Unii dintre discipolii lui Ioan Botezătorul fuseseră furați de curentul spiritualist, iar tentaculele acestei hidre gnostice încercau să-i îmbrățișeze și pe urmașii lui Isus din Nazaret.

Kerintienii, de la Kerinthos din Alexandria⁴, un gnostic iudaizant (ebionit), opus apostolului Pavel. Kerinthos era un iudaizant și legalist specific, susținând că Tora (Legea lui Moise), atât cea scrisă, cât și cea orală (după teologia fariseică) este strict necesară pentru mântuire. A fost un contemporan mai tânăr al apostolului Ioan, care pretindea că este inspirat de îngeri. Kerinthos a fost unul dintre primii gnostici care negau că Dumnezeuul suprem a creat lumea materială. Despre Isus, kerintienii credeau că la botezul Lui S-a coborât Hristos asupra Sa și L-a călăuzit în toate minunile și cuvintele, până la cruce, când Hristosul a plecat din El și a rămas singur.

Ca și ebioniții, kerintienii nu credeau în nașterea lui Isus din fecioară, ci susțineau că El a fost fiul biologic al lui Iosif și al Mariei. Apostolul Ioan și-a scris evanghelia și epistolele tocmai pentru a combate învățăturile lui Kerinthos. Ereticul se folosea de o evangheliă a lui Matei ebionită, neoficială, și nega că Dumnezeuul suprem a făcut lumea, ci ar fi fost făcută de un demiurg – o putere inferioară, care nu știa de un Dumnezeu suprem.

Mandeenii. Dacă în bazinul mediteranean, mișcarea aceasta a fost numită cu termenul grecesc *gnosis*

BISERICA LUI DUMNEZEU A FOST URMĂRITĂ DE O MULȚIME DE ÎNVĂȚĂTORI FALȘI.

(cunoaștere, știință, înțeleasă ca o cunoaștere secretă și mântuitoare), în Orient a fost numită cu termenul aramaic *manda'* (cunoaștere), iar adepții s-au numit mandeeni, sau țabieni. Ei provin din ucenicii lui Ioan Botezătorul, care peste secole s-au combinat cu o sectă gnostică din Mesopotamia. Până în anii 2000 încă supraviețuiau în Irak circa 70.000 de mandeeni, după care s-au dispersat în alte țări, din cauza persecuțiilor.⁵ Credința mandeeană este dualistă, cu un puternic contrast între spiritul uman, care aparține lumii luminii, și trupul, care provine din lumea întunericului, nu de la Dumnezeuul luminii. Se botează frecvent, în vederea mântuirii.

Elkesaitii⁶, apăruți probabil în secolul al II-lea, adevsea asociați cu ebioniții, cu esenienii și cu ucenicii lui Ioan, mențineau Legea lui Moise, dar respingeau profeții și apostolii, asemenea samaritenilor și saducheilor. Nu aduceau jertfe, dar impuneau circumcizia, Tora și botezuri frecvente. Erau în mod special opuși scrierilor lui Pavel. De altfel și ebioniții, care erau iudeo-creștini ultraconservatori și schismatici, care respingeau dumnezeirea lui Isus, erau opuși apostolului Pavel, pe care-l numeau „omul fărădelegii” – idee însușită și de urmașii lui Mohammed. Elkesaitii și sabienii, care practicau botezul zilnic și aveau învățături secrete, au fost întâlniți de musulmani chiar în secolul al X-lea în Orient.

Este știut că gnozele nu au existat înainte de creștinism și că ele aveau unele asemănări cu mazdeismul (zoroastrismul) și cu budismul. Dar rădăcinile gnozelor în ocultismul iudaic sunt încă vizibile în Kabbala. Așadar, biserica a fost asaltată de o evanghelie contrafăcută, care propunea un dumnezeu „mai bun” decât Dumnezeuul biblic și soluții „superioare” credinței în jertfa ispășitoare a lui Isus. Biserica urma să se confrunte cu un ghiveci de principii aparent idealiste și superioare, din iudaismul decadent, din filosofia spiritualistă a lui Platon și din cultele orientale.⁷

Simon ereziarhul

Un prim învățător sincretist, de mare succes, a fost magul Simon din Gitta (în Samaria, între Sebaste și Sichar). Supranumit „Puterea cea Mare”, Simon s-a convertit la întâlnirea cu Filip și cu Petru⁸, dar și-a renegat curând credința creștină, reluându-și vechile năravuri. Și-a cumpărat ca metresă o prostituată sclavă din Tir, pe nume Hellena, cu care a cutreierat lumea, ajungând și la Roma pe vremea cezarilor Claudius (41–54) și Nero (54–68).

Dincolo de puterile lui magice și de pretenția că el ar fi întruparea Creatorului, iar Hellena ar fi întruparea Înțelepciunii divine, Simon spunea că Legea lui Moise (Tora), precum și Profeții nu ar fi de la Dumnezeu, ci de la o „putere sinistră”. El învăța că încrederea în Scrip-

turile ebraice înseamnă moarte și că lumea aceasta ar fi fost creată de niște îngeri inferiori și răuvoitori, nu de Creatorul cel bun.⁹ Susținea că el s-a descoperit samaritenilor ca Tată, iudeilor ca Fiul al lui Dumnezeu suferind și mijlocitor, iar păgânilor li s-a descoperit ca Duh Sfânt. Păgânilor le spunea că el ar fi întruparea lui Zeus, iar Hellena ar fi întruparea Athenei (zeița înțelepciunii).

Batalioanele lui Lucifer contra bisericii

Simon Magul a fost asociat cu alți antihriști samariteni, pe nume Dositheos și Menandros. Cu primul a fost în competiție, iar al doilea l-a urmat la conducerea sectei. Aceștia au continuat multe din învățăturile lui; iar în secolul al II-lea, Basilides și Kerdon, adepți ai lui Menandros, au dezvoltat doctrina simoniană.

Basilides din Alexandria, care a predicat între anii 117 și 138, declara că ar fi fost discipol al apostolului Matia în Alexandria, dar a fost cunoscut ca urmaș al lui Menandros. Basilidienii au supraviețuit până în secolul al IV-lea, în Egipt. Deși filosofia speculativă a lui Basilides diferă de a lui Simon, în esență era aceeași obsesie împotriva Vechiului Testament. Basilides vedea suferința și păcatul ca fiind inerente naturii umane și că Isus le-ar fi experimentat pe amândouă. Cât privește crucificarea, Basilides susținea că Simon din Cyrene ar fi fost răstignit în locul lui Isus, idee întâlnită și în Islam.¹⁰ Isidoros, fiul lui Basilides, i-a continuat și elaborat teoriile. Basilidienii au fost acuzați de libertinism.

Un alt gnostic, Valentinus¹¹, originar din Egipt și influențat probabil de basilidieni, și-a găsit loc la Roma din anul 136, pe vremea episcopului Hyginus, până pe vremea episcopului Anicetus (157–168). Valentinus susținea că moștenește o doctrină secretă de la un oarecare Theodas, care ar fi fost ucenic al lui Pavel. Ca om foarte deștept și bun orator, aspira la oficiul de episcop de Roma, dar a fost preferat un altul. Înfrânt, a părăsit biserica și s-a dedat la erezie. Doctrina lui s-a răspândit din Egipt și Siria până în Galia și a avut o mare influență până în secolul al IV-lea, fiind cea mai influentă mișcare gnostică. Cei mai proeminenți apostoli ai lui Valentin, care i-au succedat, au fost Herakleon (c. 175, Sudul Italiei), Ptolemaios, Markos, Florinus, Axionikos și, pentru un timp, Bar-Daițan, din Edesa, în Siria (154–222), un mare om de cultură.

Valentinianul Ptolemaios (c. 180) învăța, cu privire la Cele Zece Porunci, că nu sunt de la Dumnezeuul suprem, nici de la diavol și că nu toate ar fi de aceeași origine. O parte din ele vin de la un zeu inferior (demiurgul întregului univers material), care ar avea o poziție de mijloc între Dumnezeuul suprem și diavol; altele vin de la Moise, iar altele vin de la bătrânii poporului iudeu. Demiurgul nu este văzut ca autor al răului, ci ca un creator imperfect, dar drept și binevoitor, pe cât îi stă în putere.

Partea legislației care era atribuită demiurgului ar fi legile amestecate cu rău, care includ dreptul la răzbu-nare, și care au fost desființate de Mântuitorul, ca fiind incompatibile cu natura Sa. Pe de altă parte, acea parte din lege care indică o lume superioară include preceptele circumciziei și ale postului, care au fost înălțate de Isus la un plan spiritual.

Valentinienii învățau că Domnul Hristos nu ar fi avut un trup omenesc adevărat. Nu menționau deloc suferințele lui Isus, și credeau că trupul Lui nu ar fi cunoscut efectele digestiei. Legea lui Moise nu ar fi opera Dumnezeului adevărat, ci opera demiurgului inferior care ar fi creat lumea.

Setienii¹² au fost o sectă gnostică apărută în secolul al II-lea, ale cărei origini nu sunt bine cunoscute și sunt adesea asociați cu mandeenii. Ei identificau pe Isus cu Set, fiul lui Adam, de unde credeau că moștenesc învățătura lor, ca și mandeenii, care cred că o moștenesc de la Adam și de la patriarhi. În secolul al IV-lea erau identificați în Egipt, Palestina și Armenia, ca o fuziune dintre filosofii iudeo-elenistice, cu elemente creștine și neoplatonice.

Ca și alți gnostici, setienii nu admiteau Creația din Geneza 1, ci aveau o cosmogonie proprie, în care Demiurgul era un fel de meșter inferior imaginat ca un șarpe cu cap de leu. Acest demiurg ar fi creat lumea noastră, pe care a pus-o sub stăpânirea căpeteniilor demonice, după care s-a proclamat pe sine singurul dumnezeu. Luând din fructul pomului cunoașterii interzise de demiurg, Adam și Eva își recâștigă puterea pe care demiurgul o furase și reprezintă primul act de mântuire a omului de sub puterile opresive. Alungarea din Paradis ar fi fost o eliberare de căpeteniile demonice, iar șarpele însuși este eroul salvator al omenirii.

Asemănători setienilor erau și **valensienii**, care se castrau. Similari cu aceștia erau **arhonticii**¹³, care credeau că Demiurgul, creatorul lumii, este temnicerul sufletelor, pe care le-a încarcerat în trupuri. Ei își imaginau universul deasupra pământului, format din opt ceruri suprapuse. În cerul suprem, al optulea, tronează Maica Luminii, iar în al șaptelea, mai jos, locuiește regele tiran Sabaot, dumnezeul evreilor, tatăl diavolului, care locuiește pe pământ. Diavolul s-a răscolat împotriva tatălui său și tot el a dat naștere lui Cain și lui Abel, împreunându-se cu Eva, iar cei doi s-au certat de la o soră a lor de care amândoi erau îndrăgostiți și de aceea Cain l-a ucis pe frate-său. Condamnau botezul și participarea la Cina Domnului, ca fiind introduse de tiranul Sabaot.

Cainiții¹⁴ se numeau așa de la Cain, pe care-l priveau ca urmașul „Dumnezeului suprem”, nu al Creatorului „inferior”, la care se închină ceilalți creștini și evreii, reprezentat prin Abel. Ei priveau pe Esau, pe sodomii și pe Core ca fiind victimele Dumnezeului evreilor, iar ei se credeau de asemenea persecutați de Dumnezeu Cre-

ator, pe care-l considerau inferior și rău (numit Hystera). Credeau că reușesc să scape de loviturile acestuia prin protecția zeiței Înțelepciunii.

Cainiții îl socoteau pe Iuda vânzătorul ca având cunoașterea deplină a adevărului și a misterului trădării. El ar fi înțeles mai bine gândul lui Isus decât alții, și l-a realizat aducându-l pe Isus la cruce, prin care s-a adus mântuirea. Iuda ar fi forțat căpeteniile cerești ale lumii ca să-L ucidă pe Hristos, împotriva voinței lor, și astfel a ajutat la mântuire. Cainiții credeau că în vederea mântuirii ar fi necesară experimentarea tuturor lucrurilor.

Ofiții¹⁵ învățau pe la anii 200 că Hristos n-a venit în trup, și venerau Șarpele (gr. Ophis), care a adus oamenilor fructul „cunoașterii binelui și răului”, pe care-l asociau cu șarpele de aramă al lui Moise. Doctrina lor era foarte asemănătoare cu a valentinienilor. Descriau pe Dumnezeul evreilor ca fiind un amestec de aroganță și ignoranță, făcând război idolatriei, motivat de orgoliu și înălțare de sine, și mereu învins de iscusința științei superioare. Ofiții considerau că Spiritul Sfânt are atribute feminine.

Carpocratienii¹⁶, gnostici din secolele II-VI, erau ucenicii lui Karpokrates și ai fiului său Epiphanes, din Alexandria. Ei credeau că lumea a fost creată de niște îngeri foarte inferiori (ziditori, fauri), nu de Principiul Suprem. Sufletele umane preexistente au fost prinse în capcana trupului material de către acei fauri și s-ar putea elibera numai după ce ar trăi orice formă de viață și ar experimenta orice faptă.

Așadar, ei credeau că lumea materială este creată și stăpânită de rău. Obișnuiau să comunice cu spiritele, practica magia și incantațiile teurgice și credeau că au puteri îndecătoare. Cu mult înainte de creștinii ortodocși, carpocratienii obișnuiau să venereze statui și icoane reprezentând pe Hristos, pe apostoli, pe Platon, Pitagora și Aristotel, și închinându-se în templul lor de pe insula Kephalaria.

Carpocratienii credeau în metempsihoză (transmigrația sufletelor), respingeau ideea de înviere a trupului, precum și întreg Vechiul Testament. Isus era privit de ei ca un om al cărui suflet nu-și uitase originile în sfera Dumnezeului suprem. El ar fi fost gnosticul model. Prin contemplație, El a obținut putere divină pentru a face minuni și a scăpa de sub controlul religiei rele și a Dumnezeului evreilor, care a dictat acea religie. Cu oarecare efort, ei credeau că pot ajunge la performanțele lui Isus și că unii deja i-au depășit pe apostoli.

Carpocratienii nu credeau că există bine și rău cu adevărat, ci aceste noțiuni ar fi opinii subiective. Ei desconsiderau legile biblice, deoarece credeau că provin de la îngerii răi, care răspund de lumea materială. Aveau proprietatea în comun, între care și femeile lor. „Neprihănirea lui Dumnezeu” ar însemna comuniune și egalitate.

Întrucât sexualitatea ține de lumea materială, credeau că interzicerea adulterului era o glumă a Dumnezeului evreilor, care mai întâi le-a dat oamenilor un instinct prin creație, interzicând apoi manifestarea lui liberă. Căsătoria era de asemenea văzută ca o schemă a Dumnezeului rău, care obliga la privatizarea a ceea ce trebuia să fie comun, frustrându-i astfel pe oameni de la ceea ce altor viețuitoare li s-a permis.

În general, gnozele antice erau antiiudaice și împotriva Vechiului Testament, împotriva Dumnezeului lui Israel. Unii dintre Părinții bisericii, în ciuda faptului că au respins gnosticismul, au reținut sentimente și idei anti-iudaice, care demonizau destinul lui Israel și rolul distinctiv al Sabatului, ca memorial al Creației.

Unele din scrierile gnosticilor au fost descoperite în Egipt și sunt publicate astăzi. Nu puțini dintre iubitorii noilor „spiritualități” îmbrățișează unele din aceste „evangelii pierdute” și consideră că gnosticismul ar fi fost adevăratul creștinism, cu pretensele lui tradiții moștenite în secret de la apostoli, cu spiritualismul și dualismul specific. Astfel a fost reinviată artificial spiritualitatea gnostică.¹⁷ Succesul enorm al cărții *Codul lui Da Vinci* a dovedit cât sunt de însetați contemporanii de filozofiile demonice.¹⁸

Marcion de Sinope (c. 85–160 d.H.)

Unul dintre cei mai influenți învățători eretici, care au făcut concurență bisericii, a fost Markion (Marcion), un marinar din Pont, în generația nepoților apostolului Ioan. Era fiul pastorului¹⁹ Philologus din Sinope.²⁰ În anii 130, Marcion a călătorit la Roma și a devenit membru al acelei biserici. Fiind bogat, a făcut o donație de 200.000 de sesterți Bisericii din Roma. Dar ajungând în conflict cu biserica, Marcion a fost excomunicat din Biserica Romană pe la anul 144, iar banii i-au fost dați înapoi.

Marcion împrumutase ideile sale gnostice de la Kerdo, discipolul lui Simon Samariteanul, care învăța în

Roma. De asemenea, Marcion se asociase și cu ereticul Valentin, despre care ați citit mai sus. Principala idee a lui Marcion era că Dumnezeul care L-a trimis pe Fiul Său Hristos în lume este Dumnezeul cel Bun, în contrast cu Dumnezeul răzbunător al Vechiului Testament, care crease lumea și care ar fi o divinitate tribală, geloasă, războinică și lipsită de atotștiință.

Marcion se considera urmaș al apostolului Pavel, despre care credea că fusese singurul apostol adevărat al lui Isus. Marcion a publicat o listă de cărți sfinte (un canon biblic), din care a scos Vechiul Testament și mare parte din Noul Testament, păstrând doar zece epistole ale lui Pavel (fără cele pastorale) și o evanghelie („a lui Marcion”), care era de fapt o versiune mutilată a Evangheliei după Luca.

Marcion credea că Hristos nu a venit în trup, ci ar fi fost o imitație, și că Isus nu s-a născut fizic și nu a murit și înviat fizic. El învăța că Pavel era singurul interpret corect al învățăturilor lui Isus, în contrast cu cei doisprezece apostoli și cu biserica din Ierusalim, care erau sub auspiciile demiurgului.

Marcion a continuat să predice și să atragă adepți, astfel că secta marcionită s-a extins foarte mult în timpul vieții lui, devenind o principală rivală a Bisericii care de asemenea era în creștere. Marcionismul a supraviețuit mai multe secole, în diverse forme. Unii teologi moderni au văzut în Marcion pe primul mare reformator (!). Așa să fie? Mai recent, unii dintre frații noștri, părăsind Cuvântul lui Dumnezeu, au început să-L urmeze pe Marcion destul de aproape.

În următorul număr al revistei vom urmări până unde a dus acest curent demonic și ce legătură are cu zilele noastre și cu „mânia Balaurului” asupra rămășiței bisericii (Apocalipsa 12:17). ■

Florin Lăiu, profesor de Biblie, pensionar

¹ Faptele 15:1-2,5,19-21; Gal. 6:12-15; 2 Cor. 11:2-5,13-15; Gal. 2:12; 2 Cor. 3:1-2; *Istoria Faptelor Apostolilor*, 400–401.

² 2 Pt. 2:1-3,10-22; 3:3-4,15-17; Iuda 1:4,8,10,12,16-19,22-23; Ap. 2:6,14-15,20-24.

³ en.wikipedia.org/wiki/Borborites.

⁴ en.wikipedia.org/wiki/Cerinthus.

⁵ en.wikipedia.org/wiki/Mandaeans.

⁶ en.wikipedia.org/wiki/Elcesaites.

⁷ En.wikipedia.org/wiki/Gnosticism.

⁸ Faptele 8:9-14,18-24; *Istoria Mântuirii*, cap. 43, p. 315:2. en.wikipedia.org/wiki/Simonians.

⁹ Informații despre Simon Magul se pot găsi în orice enciclopedie sau în tratate de istorie a Bisericii Vechi.

en.wikipedia.org/wiki/Simon_Magus.

¹⁰ en.wikipedia.org/wiki/Simon_of_Cyrene.

¹¹ en.wikipedia.org/wiki/Valentinus_(Gnostic).

¹² en.wikipedia.org/wiki/Sethianism.

¹³ en.wikipedia.org/wiki/Archontics.

¹⁴ en.wikipedia.org/wiki/Cainites.

¹⁵ en.wikipedia.org/wiki/Ophites.

¹⁶ en.wikipedia.org/wiki/Carpocratians_(Gnostic_sect).

¹⁷ gnosis.org/naghamm/nhl.html; www.independent.co.uk/arts-entertainment/books/features/the-secret-world-of-the-new-gnostics-64767.html;

¹⁸ en.wikipedia.org/wiki/Gnosticism_in_modern_times ; www.deverbovitae.com/matters/responses/gnostics.

¹⁹ Pastorii se numeau pe atunci episcopi, sau presbiteri. Am adaptat istorisirea la limbajul actual al Bisericii Adventiste și al bisericilor evanghelice, deoarece astăzi „episcopul” (în bisericile catolică, ortodoxă, anglicană etc.) este un arhieru. Informații despre Marcion se pot găsi în enciclopedii, pe internet, la îndemâna tuturor: en.wikipedia.org/wiki/Marcion_of_Sinope, www.britannica.com/biography/Marcion-of-Pontus etc.

²⁰ Astăzi, Sinop, un mare port la Marea Neagră în nordul Turciei.

CAREU DE CUVINTE

Găsește cei 12 apostoli în diagrama de mai jos și completează spațiile următoare cu numele lor.

Alina Chirileanu,
director asistent în cadrul
Departamentului Copii,
Uniunea de Conferințe

----- / ----- / ----- / ----- / -----

----- / ----- / ----- / ----- / -----

----- / ----- / ----- / ----- / -----

P	O	H	G	J	V	B	N	D	T	I	O
S	B	T	D	R	T	V	C	S	B	N	U
Z	P	D	L	P	O	M	N	X	A	D	X
D	E	S	F	C	G	B	J	F	U	T	N
F	T	W	A	N	D	R	E	I	T	A	I
B	R	I	E	R	T	P	T	L	O	P	L
H	U	E	R	T	Y	U	J	I	K	L	I
J	E	T	Y	H	I	B	C	P	N	U	A
K	R	H	B	E	R	Y	B	J	D	E	C
L	E	R	T	S	D	F	G	A	S	D	O
M	B	A	R	T	O	L	O	M	E	U	V
V	M	J	K	L	B	E	A	S	D	F	G
U	D	R	T	Y	I	V	B	A	R	E	T
O	Z	A	E	V	S	I	M	O	N	U	H
P	X	S	D	T	Y	O	A	S	D	F	V
S	C	A	R	E	T	W	R	T	E	T	Y

Y	T	E	T	R	W	T	E	A	R	C	S
V	D	S	A	O	Y	D	T	V	S	X	P
H	N	O	W	I	S	A	E	L	I	Z	O
T	R	A	B	V	I	Y	T	R	D	U	U
G	R	E	V	I	Y	J	K	L	B	E	V
V	E	U	M	O	L	O	T	O	R	T	M
O	L	F	S	D	S	T	G	A	S	D	L
C	D	J	B	Y	R	E	B	H	B	K	R
V	N	C	P	N	I	H	T	Y	I	J	E
I	K	L	I	J	U	Y	T	Y	J	U	H
L	P	L	O	P	T	E	R	I	E	R	B
A	I	T	E	I	D	N	A	W	F	T	F
N	U	T	F	B	G	C	S	F	E	S	D
X	D	X	N	W	O	P	D	L	P	Z	Z
N	U	S	B	N	O	V	T	D	R	S	S
I	O	T	I	B	N	D	H	G	J	V	P

Răspuns: Petru, Andrei, Iacov, Ioan, Filip, Bartolomeu, Matei, Toma, Iacov, Levi, Simon, Matiei (Matei 10:2)

ORIGINI & PERSPECTIVE

„Nu avem a ne teme de nimic pentru viitor, decât de a uita calea pe care ne-a condus Domnul și învățătura Sa din istoria trecutului nostru.”

Ellen G. White, *Schițe din viață*, p. 196

**Admitere licență și master
12–22 IULIE & 2–9 SEPTEMBRIE* 2024**

*Sesiunea de admitere se organizează doar dacă rămân locuri disponibile

**Teologie
adventistă
pastorală**

**Asistență
socială**

**Pedagogia
învățământului
primar și preșcolar**

**Scoala Postliceală
Sanitară „Doctor Luca”**

**Inovație în Educație și
Responsabilitate Socială**

**Teologie și misiune
adventistă contemporană**

împreună de **100 ani** de ani

Instruiește mintea, Transmite valori, Afirmă credința!

021 369 53 50
0744 685 123
uadventus.ro

0744 157 723
fb.com/scoalapostlicealadrucacernica

